

Luceafărul

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

DESTINUL CREAȚIEI

Este indiscutabil că destinul creației imbracă azi și paleta problematică deosebit de largă și atinge zona de reflecție în care se cuprind și scriitorii și cititorii, se cuprind și norme și criterii de referință teoretică, valori care (în de permanența și amplitudinea spiritului creator precum și ale democrației înseși cu care operează și se dezvoltă întregul fenomen cultural actual. Destinul creației este legat de forța modelelor pe care le consacra și de calitatea idealurilor pe care acestea le poartă, de poziția pe care se situează și nivelul problematic pe care-l atinge în procesul de faurire a unei noi societăți, a unei noi civilizații.

Epoca inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului este epoca ieșirii și afirmării noastre în contemporaneitate. Ea înseamnă asumarea pe deplin a libertății, independenței și suveranității, înseamnă făurirea unei economii moderne și durabile, a unei științe și culturi avansate. Înseamnă istorie unică și conștiință pregnantă a acesteia, dăruire și patos imalt, patriotic, spirit creator, revoluționar. Într-un asemenea perimetru și sub incidența unor asemenea categorii se situează și cultura și arta, domeniul care de asemenea poartă titlatura și însemnul acestei epoci, ale spiritului ei profund și unificator. În acest răsmap s-au pus noi temeiuri libertății de creație și a fost consacrată ca răspundere înaltă, socială, datorită de a crea pentru patrie și popor, de a transforma cultura și arta într-unul dintre cei mai sensibili factori de progres și civilizație. În linie de boltă ale acestei epoci gravitatea continuu lumina aceluia zbor veșnic și spre care îndeamnă și orientează secretarul general al partidului pentru a ne inspira direct de la sursele vii ale istoriei, ale realității patriei și a rădăcinilor noastre prin forță educativă întreaga noastră creație la nivelul marii epoci a construcției socialiste. Acesta este destinul creației și, mai ales, acesta este sensul predominant al puterii de a crea, în acest chip literatură și arta se configurează ca realitate, ea una din realitățile noi, proprii vremii noastre.

Cele două mari evenimente pe care le întâmpinăm — a patrizească aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antimeritocratică precum și Congresul al XIII-lea al partidului — prilejesc în planul culturii și al artei sublinieri de natură să rețevă un întreg traseu istoric al experienței și evoluției spiritului creator, cu momente de vif și accente care (în de însăși amplitudinea dezvoltării noastre sociale. Clarificările de ordin teoretic au avut și au o deosebită importanță pe lângă creația contemporană, din perspectiva și stăruința dimensiunii libertății și imaginea acesteia scoasă din scheme și viziuni de rutină pentru a fi adusă în sfera realului și a acțiunii politice constructive, epoca pe care o numim cu numele și biografia cititorului său poate fi deosebită și din termenii actualității noastre celei mai exacte dar, mai ales, din largă paletă de opere ce depun mărturie despre semnificația și puterea mereu înnoitoare a spiritului revoluționar. Destinul creației se află în strânsă relație cu acesta și, un fapt de evidentă, el se constituie într-un programatic și specific demers care vizază valoarea ca model, conștiința modelatoare și întregul ei edificiu, comportamentul său moral-politic și social. „Poporul — în care tinerețea are un rol de seamă — oamenii muncii sint cei care au realizat tot ceea ce am obținut în dezvoltarea socialistă a patriei noastre. Ei sint eroii care trebuie să-și aibă locul în film, în teatru, în poezie, în artă, în literatură, în pictură, în toate domeniile creației artistice. Pe ei trebuie să-i prezentăm” — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfățuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politice-educative în impunctul unor asemenea îndemnări și cerințe poate fi resimțită la scara întregului fenomen cultural, la scara și pe durata unei întregi epoci. Pentru că, din perspectiva unor asemenea cerințe, mereu actuale și mereu noi, se faurise de fapt mobilurile și răsăturile sensibilității contemporane, din perspectiva și pe terenul unor asemenea orientări forța și fizionomia modelelor înaintate se situează în centrul preocupărilor întregii societăți și înriurese, prin solidaritatea de idealuri, asupra generațiilor. Marile modele înaintate, complexe și durabile — trăiesc în orizontul de libertăți și dăruire pentru înfăptuirea înaltelor idealuri ale socializării și sint un permanent și edificator indiciu de sănătate și putere de creație ale întregii națiuni.

Luceafărul

JURNAL DE POET

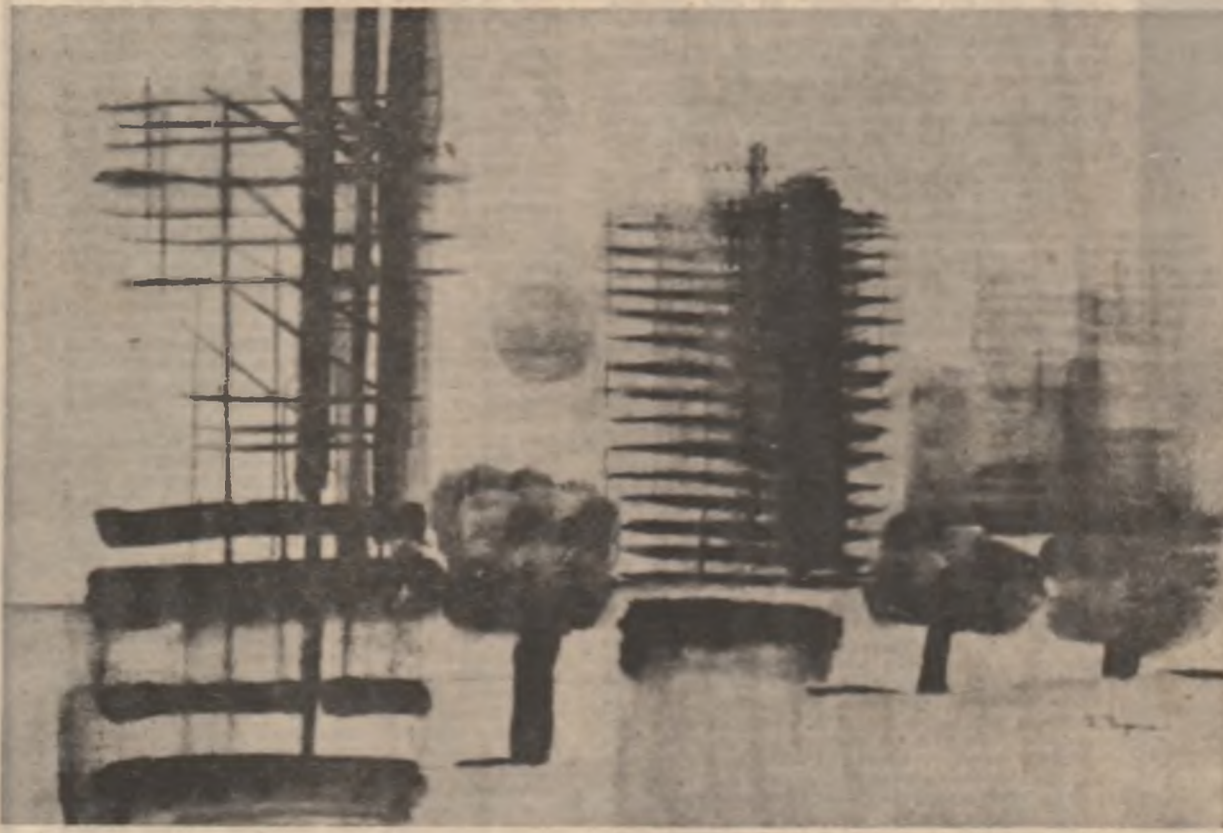
Scrisoare Siciliei

Pentru poezia românească de astăzi, prezenta ei masivă în Europa va rămâne o dată lăuna lui aprilie început de mai, cind aproape zece poezii, editori și critici au luat parte la o dezbateră asupra poeziei de astăzi, asupra culturii, ce a avut loc cu reprezentanți din peste douăzeci de țări din lumea Mediteraneană, în acest oraș de pescari și Siciliei, Mazara del Vallo. Am avut parte și de o dimineață închinată muzei poeziei românești ce s-a bucurat de un mare succes, iar poeteleși Ela Boeriu, traducătoarea lui Dante și a altor clasici italieni în românește, în acest an a unei antologii voluminoase apărută la Timisoara, la editura Facla, i s-a decernat Medalia de aur a congresului.

Datorăm invitarea unei delegații atât de numeroase românești, la acest congres al țărilor mediterane, acestui mare suflet, poetului și editorului Rolando Carta un adevărat mare prieten al României, printre cele mai frumoase chipuri umane din cite am cunoscut fiind, cum se spune, toate pentru toți sufletul, ochiul și mintea organizatorică atât de atentă și înțeleaptă necesare unor astfel de manifestări de amploare internațională, dar să nu uităm nici

Ioan Alexandru

Continuare în pag. a 11-a

Raluca Gîngorcea: Sontier
(Din expoziția națională de artă plastică a tineretului: 40 de ani de muncă și împliniri)

În numele tău

În numele tău, cât jine dimineața privirilor
noastre

ne e cald și ni-e bine
ne doare cînd trebuie să ne doară
dragostea ta albă, neîntrecută!
în numele tău, patrie nemuritoare
sumă a tuturor sentimentelor
ne dăruim luptei pe viață și pe moarte,
arborăm steaguri roșii la porțile caselor
noastre de muncă și de odihnă!
în numele tău, aureolat de bogate ninsori
foșnet de frunze la îndemana păsărilor
cîntătoare

ne câștigăm prietenii, intrăm în cîntec
cu trup și suflet!

Nistor Tănăsescu

EMINESCIANA

Vise de aur

Este noaptea toată
negre și năsea
lumina zilei pare
a stabili și redă
identitatea ființelor, a-l
decupa din fluxul hercu-
cleian al realului pentru
o clipă și a-i lipi un
nume care să rămîna
constant în timp — trecu-
t și cititor — împunin-
du-se cu precizia și
prezentare a ființelor, se
poate spune totuși că
imaginea nocturnă a lumii
marchează individuali-
tatea și modul particu-
lar de percepție și re-
prezentare a ființelor
dintre noi într-o măsură
mult mai acuzată decît
cea diurnă și cînd
spun aceasta înțeleg, de-
sigur, faptul că dacă lumina
obiectivă e aceeași
pentru toți, cea onirică,
proiectată în vis, rămîne,
se instituie, ca proprietate
și posesiunea cea mai
intimă a persoanei.

O primă deformare a
formelor existente în a-
fara subiectului se pro-
duce în selecția impusă
de acuitatea simțurilor
noastre, dar cenzura opo-
rată de atenție, voință,
interes și patimă în textul,
în pădurea de simboluri
prin care rătăcește
conștiința face să pricină
ceea ce primim pe aceste
căi cu un ochi circum-
spect, ochiul fiind organul
nostru metafizic, sau,
mai corect, organul fizic
al simțului nostru metafizic,
de unde și defini-
rea rasei, a omului ca
animal vizual: „Si tot
astfel, dacă închid ochii
rădămina mea mai mică
decît cu amîndoi. De-
as avea trei ochi să vede-a
și mai mare, și cu cit
mai mulți ochi să avea,
cu atît lucrurile toate
dimprejurul meu ar pă-
rea mai mari. Cu toate
astea, născut cu mii de
ochi, în mijlocul unor ă-
rătărit colosale, ele toate
în raport cu mine pă-
strîndu-și proporțiunea,
nu mi-ar părea nici mai
mari, nici mai mici de

cam imi par azi”. Cele-
ste încep să susțea
într-o măsură care pune
în discuție spațio-tempo-
rale realitatea simțu-
rilor în percepția însăși di-
rectă, noastră, creată
pînă în discursul total a
ambivalenței material în a-
buzul visului, și încă
produs de o energie de-a
deriva, un fel de reali-
tate de gradul al treilea.
După cum s-a observat,
„la fapta, lumina și visul
sufletului nostru. Nu exis-
tă nici timp, nici spațiu
— ele sunt numai în su-
fletului nostru”. Trecut și
cititor au în sufletul
meu ca pădurea într-un
simbure de ghindă, și in-
fințit al asemenia, ca re-
ființarea cerului înstelat
într-un strop de rouă.
După cum s-a observat,
cele două categorii kantiene
de timp și spațiu ca
forme a priori ale sensibi-
lității sint trecute la
rîndul lor prin corecția
fictivă a dialecticii estu-
li și non-ului, ale con-
științei materiei, eul con-
științei revelat la rîndul
său, în două forme: u-
nului empiric și altul abso-
lut. Acest eu abso-
lut, care în transcriere gene-
rală ar trebui să dea un
continut religios unei fi-
nente transcendente, să se
identifice cu un demior
responsabil de armonia
lumii create și, mai ales,
de scopul acestei crea-
ții, de finalitatea ei
antropomorfa ca sacră,
are în practica scriiturii
responsabil de armonia
fictivă dacă nu atee, atunci
cu siguranță laică, deși
poezia în veșminte ro-
mantiche nu poate exista
în afara unei mistici, fie
ea și aparținînd cosmo-
goniilor vedice sau kaba-
listice ca, de pildă, în
Scrisoarea I-a, sau Rugă-
ciunea unui dac. Aceste
cosmogonii, mituri ale
creațiunii sint tratate pe

Dan Laurențiu

Continuare în pag. a 10

TINĂR IN AGORA

Răvaș din cîmpie

Începutul primăverii seamănă întotdeauna cu o pelucă clasică de film: alb-negru. Numai că pe măsură ce înainteză-n timp, primăvara capătă o mișcare de rotație care, dacă nu-ți la mințile, te obosește crunt, mai rău ca prima dragoste. Mă refer la acel timp foarte scurt în care sint concentrate toate culorile știute de cînd e lumea și de cînd e pămîntul. Totul devine miracol, grădina de țară cu multitudinea și vesnic schimbătoare tolbă de culori te amestec cu altă mai mult cu cit în acest timp muncile de primăvară se izbesc una de alta ca verile la Ecuator, iar zumzetul albinelor capătă, fără să fie hiperbolizat, dimensiunea sunetului unui turboreactor și capra oricîtă larbă ar avea la picioare tot spre frunzele livezii se uită.

Numai grîul jur-împrejurul satului rămîne încă verde și își vede în liniște de ale lui, prevestind parcă o asezare la lucrurilor în matcă, o înaintare calmă, firească, suportabilă, fără migrene.

Înfloresc salcîmii. Zilele se fac mai lungi și nopțile mai albe. Tînet grîniceresc unde vara se desparte de primăvară, unde tot ce a fost sămintă va fi seminte, unde tot ce a fost zbor obositor va deveni cub și mai cu seamă unde începe năvala subconștientului în conștient cînd scoti o măsută-n grădina și-n timp ce puii proaspăt ieșiți din ou se „hîrjonesc” în preajmă-țării gîndești la bîtrînul plecat într-o lună călătorie motivînd că a întîrziat altă fiindcă vroia să mai vadă o dată berzele.

E vremea cînd ai mai trece, măcar pentru o

Marin Lușpanu

Continuare în pag. a 3-a

● În acest număr: ● ARHIVA LITERARĂ: 23 AUGUST 1944 ● Francisc Păcurariu: „Uzul din momentele stelare ale istoriei noastre” ● EMINESCIANA ● Proză de Marcel Marcian și ● Lia Dumitrescu ● ANTOLOGIA „LUCEAFĂRUL” ● A patriei cinstire ● Numele poetului de Cezar Ivănescu ● „Răvașul tinărului domn” de Nicolae Georgescu ● „Argumentele teatrului brăilean” ● de Ion Andrei ● Campăna ● de George Albul ● „Versuri ale poezilor din Ceneacu” ● Dacia Feniks ● Viața Cărlilor ● Cronica edițiilor de George Suci ● Convale de Iulian Neacșu ● Tinerii poezii de Dan Cristea ● „Viața metorică a unui mare savant” de G. Strempel ● Cultura românească în lume ● „Poezie română în strale georgiene” ● Mapamond ● Itinerar coreean ● Revista străină ● Repere ● Sport.

O contradicție generatoare

III
a rătăc cu ironia și umorul narato-
rului nu se manifestă într-un mod
indistinct, în legătură cu toate perso-
nalele și în toate situațiile. Față de
sentimentele elementare (dubrea paternă și
filială, iubirea-pasiune) și față de propriile con-
vingeri o asemenea atitudine este deosebit de
de imaginat. Petrin este însă un spirit zemli-
tor, care nu se poate manifesta dacă nu se si-
tuează pe sine măcar cu puțin deasupra celor
pe care îi observă și despre care vorbește. Astel
se explică faptul că acceptarea lui nu este
întregă, nici chiar atunci cînd incuviințează
modul de a fi al cuiva. În roman aflăm, totuși,
o excepție deplină, de altă natură decît cele
amintite mai sus, o excepție semnificativă pentru
dialectica întregii opere. Un personaj, nu din-
tre cele capabile să se pronunțe asupra marilor
probleme, dar oferind prin prisma modului său
de a fi, vorbi și de a gîndi o soluție existențială,
este privit de către narator cu o constantă sim-
patie și incuviințare. Ori de cite ori vorbește
despre el, naratorul înțețează de a fi ironic.
Este vorba despre Vintilă, cel care înșiră tot

felul de istorii și anecdote. Artă lui înnăscută
de povestitor, vocația sa de comedierog inteligent,
modul lui fin de a batjocori, aproape im-
perceptibil uneori, îl apropie de Ilie Moromete,
il transformă într-un neașteptat emul al bîtrî-
nului cabotin. Astel, se explică modul admi-
rativ în care îl privește naratorul, așa se explică
savozarea extraordinară a vorbelor sale, pe care
prozatorul le-a construit cu remăntita plăcere
a oralații din primele sale scrieri. Cînd vor-
bește Vintilă, ceva se luminează în roman, că-
pîlînd strălucirea bucuriei de a povesti cu
umor sau cu ironie, specifică personajelor pre-
ferate ale lui Marin Preda.

Apare astfel, în mic, contradicția generatoare
a întregii opere, în Vintilă, Petrin vede, fără
să arate vrodată în mod explicit că își dă
seama de aceasta, o replică la modul său de a
exista. Vintilă face parte din categoria celor
cărora nu le trece prin minte să depășească
ironia și umorul, gîndind în plăcere inteligentă
a distanțării o modalitate definitivă de viață.
Petrin însuși este, la începutul evoluției sale,
un om din familia ironicilor. Intimipările pe
care le trăiește, cultura cu care se întîlnește și
care trece prin el ca o radiație, lăsînd urme de

Note despre personajul contemporan

dește de orice in-
venție spectaculivă,
stabilirea locului ce
revine personajului
într-o literatură cu rădăcinile
împlinite în social și în mu-
șăgăle profunde ale contextu-
lui socio-politic românesc con-
stituie un capitol important
în orice examen critic.

S-ar părea că pe terenul de
apăsare al unor judecări despre
modul în care actualitatea
investește imaginația, personajul
— dacă ne e îngăduit să
cultivăm un adevăr paradoxal
— nici nu există în sine, cu
toate că spunem curent despre
un personaj sau altul, că este
bine contat, că are o certă
originalitate. Negreșit, perso-
naajul există ca model, în peri-
metrul său de trăiri, el este
un purtător de cuvînt și își
asumă riscurile ce decurg din
stăruirea lui de conștință. Că-
nu se supun niciunei mode
fluctuante atita timp cit iau
pe cont propriu destinul omne-
nesc sau ogîndesc pe cel al
alianței dintre imperativul isto-
ric și cel strict biografic.

Cînd, de pildă, ca să dea la
liveală un univers interior al
său, personajul a dorit să-și
afirme identitatea în lupta cu
schematismul perioadelor dog-
matice am întîlnit acei perso-
naj excentric, omul sucit, so-
fisticat, ironic, din proza lui
Marin Preda și Nicolae Velea,
D. R. Popescu sau Nicolae
Breben. Asemenia apariții de
la Tugurlan și Tîcă Danarintu
pînă la doctorul Mindă sau ca
să luăm un exemplu devenit
clasic — arhitectul Ioanide
din Bietul Ioanide al lui G.
Călinescu sint replica necesară
la fantomaticile teme care du-
tin scrierul proletului sint do-
vada că abstragerea din istorie
este o formă de duplicitate cu
îngustimile și falsificările non
literare.

atitudinii de recuperare a ex-
priențelor căluzite de sensul
noului, de demitit și eter-
nizării constructive s-a ivit per-
sonajul exponențial. Nu mai
este insul singuratic, izbuc-
nind pitoresc, ci omul cu reac-
ții cumpănite, călăuzit de vo-
cația împozitivă.

Din nou Marin Preda cu el
sau Victor Petrin în Cel mai
iubit dintre pămînteni sau Du-
mitru Dumitru din Dragostea
și revoluția de Dinu Săraur
propun chipuri și fapte ce
semnifică făgăsură adevărat al
revoluției populare. A-i în-
tegra pozitiv în circuitul reali-
tății practice nu este deloc
greu. Dimpotrivă, ca modele
chipuri și faptele lor aparțin
universului contemporan, îl
ilustrează în citeva repere
fundamentale.

Pe Victor Petrin, victimă a
unei injustiții de ordin politic
și rehabilitat azi mai accesibil,
pe Dumitru Dumitru, activist
politic prin definiție, aceeași
ani îl propulsează pe o poziție
de matură chibzuință. El repa-
ră în calitate de factor de
decizie vechi traumatisme și
se opune unui superior venit
de la centru, e vorba de An-
ghel Tocișor, încă rău al unor
principii perimate.

Nu gresim dacă susținem că
acest erou exponențial vorbește
despre năvală intelectuală și
despre acele opțiuni ce
surprind neîngădit adevăruri
actuale. De pe urma lor bene-
ficiată finalitatea artistică a
scrierului contemporan, marca-
ta de înțelegerea temerară și
ogîndind dinamica celor 40 de
ani de la Eliberare.

Faptul că Marin Preda trece
de la Ilie Moromete, omul
zbaterei în gol la Nicolae Mo-

romete, închinat neîndoielnic
să ia pe cont propriu destinul
comunist, exprimă cum nu se
poate mai clar ideea de dez-
voltare și de succesiune pri-
meritoare. La fărâmițarea in-
erentă în personajului din
realismul critic avem acum
asociații familiare, analogii ce
dau plenitudine causalității
directe. Momentului cînd Soa-
mes Forsythe privesc în stradă
desoperă stupefaiat o mani-
festare a muncitorilor greviști
și se întreabă: „de unde vine
acest torent?” îi răspunde un
altul ce adună fizionomiile
altor existențe necunoscute și
le canalizează spre un orizont
comun. În romanul românesc
actual, de la D. R. Popescu la
Ion Lăncrăjan și de la Eugen
Uricaru la Mircea Nedelcu
numele acestui orizont comun
il conferă socialismul. El îl
ajută pe eroii unor cărți cum
sint Vechile nopți, Faecera lu-
mii, Setea, Insoțitorul, să se
încoce de tensiunile clipei,
într-o lăcudă înlănturire de in-
terioritate, palpînt vital al rea-
lului diurn, condensare de fe-
bre eroice.

S-ar putea ca cititorii să se
întrebe de sint îngăduite în
condițiile prezentului capricii
portretistice și, mai ales, ca-
prieții de comportament. Ele
sint îngăduite dacă aventura
conflictuală de reclamă. Stări
emoționale răcitoare trăiesc
și eroii detași din fragede co-
pilării muncii și luptei pentru
cauza revoluționară. Filozofie
din Faecera lumii se încearcă
de asemenea clipe — izvor ca
să se întoarcă mai laom la
adevărul cotidian, al impactu-
lui cu noi și însemnate răs-
punderi de producție și de
viață.

Tineretea explozivă a Evel
Manicidize nu rezervă alte
surprize, de împlinire eroică
pe fondul unor infrigurate în-
trebări de ordin intim.

Afinitatea dintre eroii acestor
cărți împiedică biografiel
lor o lăcudă înlănturire de sem-
nificații vii pe care marca
aniversare a actului de la 23
August 1944 nu face decît s-o
sublinieze. Și s-o proiecteze
în viața cosmogonică de voci
ale zilei de astăzi, cu obșnă-
lele ei substanțiale fertile în li-
nia destinului colectiv.

Henri Zalis

EPOCĂ ȘI POEZIE (II)

Spre deosebire de Geo Dumitrescu,
Constant Tonesgaru este un contestatar
asfel, radicalismul lui romantic
funcționează cu o heraldică studiată a ges-
turilor. Temperamental, percepțiile sale fante-
ziste, expansiunile imagistice sint reverii ale
instabilității. El „construiește utopii pe care le
plasează într-un trecut imaginar” (Marlan Po-
pă) și pozează cu falsă solemnitate: „Sint con-
știent că Tonesgaru fără spațiu, / m-am loci-
o ascuțindu-mi ultimul creion / să scriu cum am
dat în poezie cu o grenadă.” Afirmată din ur-
dă și mai mult iluzie — un „donquixotism” li-
ric. Boema eroi o anume gravitate sau o mi-
mență — „isteți” și teribilisti. „Poezie amară de
boem famelă”, lirica lui Dimitrie Stelaru
a unui imagist învina de deziluzii profunde.
Cea mai importantă rămîne, desigur, simbolică
rătăcire a creatorului — a geniului printre oa-
menii de rînd, acoperit de umilință și tristețe.
Tema geniului e „descompusă” romantic, sen-
sibil clasicist a dispărut în ca se cuprind
acum „neagra” neapăsare și cultul alcoolului.
„Prin el (D. S. n.n.) reîntră în poezia română
naivul, elementarul, dar și himericul, noctur-

mul, fantastic în formele cele mai simple.”
(Eugen Simion).

Moderat himerică este și poezia Ninei Cas-
sian, la debut (La scara V), ludic, de care
s-a vorbit mult, fiind un pretext pentru figu-
rarea sentimentelor într-o manieră ușor alea-
toare. Pentru imaginea suprarealistă, imblînzi-
tă de o fantezie care, pornită din autenticitatea
trăirii senzoriale, sfîrșește artificial. În artifi-
cietate se mai vede încă urma proaspătă a sen-
timentului. Viziunea halucinantă afirmă același
lucru: „Revelația se picta pe pereți și lucea
ca mercurul, / O inimă electrică dădura sub
pardosea, / Bătrina mătășă sfîșiease-n cădere
velurul, / Și castelul, văzut în zare, ardea,
ardea.” (Cum a aras vestitul castel Nevermore).
După volumele conjuncturale din deceniul al
șaselea, Nina Cassian aduce în poezia eroică
o reflexivitate originală, prin amestecul de sen-
zorialitate și intelectualism. Este o combinație
în cadrul căreia componentele se reliefează re-
ciproc.

O modalitate de exprimare a spiritului inșur-
gent este în context reducerea în actualitate
a baladei, prin membrii Cerculul literar de la
Sibiu: Radu Stanca, Ștefan Aug. Doinas, Ioan-
niche Olteanu. Libertatea artei e sinonimă aici
și cu libertatea de a „recondiționa” o formulă
în care se redistribuie personalitatea artifi-
cietă. Balada nu este pentru Nina Cassian, a
unei întîmpări, citi [..] problematizare lirică,
microepică, a unei situații existențiale. Ale-
goria acesteia.” (Aurel Martin). Versurile lor
nu apar în volume în epocă. Distins cu premiul
„Eugen Lovinescu” pentru manuscrisul Alfabet
poetic în 1947, Șt. Aug. Doinas debutează cu
Cartea marcelor (1963), în care include poezii

Costin Tuchilă

Continuare în pag. 2-a

neșter, tînd însă să-l transforme, îl împing,
fără putință de întoarcere, pe drumul către se-
riozitatea ideilor asumate, a depășirii detașării
și debulării ironice prin univocitatea convin-
gerilor. Simpatia cu care fostul profesor de
filozofie privește cenezestia de om fericit a lui
Vintilă, din care este pentru el un istoric, este
în fond o formă a admirației față de sine
însuși, mai precis, față de una dintre cele două
ipostaze fundamentale ale personalității sale,
ipostază depășită, dar păstrată pentru tot-
deauna ca virtualitate și erupind în cele mai
neașteptate prilejuri.

Din cuvintele mai multora dintre personajele
Celui mai iubit dintre pămînteni se consoli-
dează trestat o structură estetică, care consti-
tuează coloana vertebrală a romanului. În ultima
carte a lui Marin Preda semnificatiile comu-
nicabile noțional sint cel puțin la fel de impor-
tante ca și personajele. Există după cum s-a
văzut, și apariții din categoria existențelor ne-
căutătoare de semnificații, oameni străini de
demonul filozoficilor, ființe „naturale” care res-
ping din instinct reflecția aprofundată, ca pe
ceva promițător de nenorocire. Matilda, a cărei
forță de viață atinge stihnicul și paradoxul,

Voicu Bugariu

Continuare în pag. a 11-a

marcel marcian scara

O schiță — scrisă în 1943 — în care, cu atmosfera dramatică a epocii care pregătea marea sfârșit de dictatură fascistă, la fel ca peste tot în țară o întreagă istorie.

Motii s-a sculat în zorii. Somnul îi mai sta pe gene când a porinit la lucru. Lucrează la o bină, la capătul călărașului al tirului, drum de jumătate de oră din cartierul evreiesc până la școală. Decât să lucreze cu piciorarele în apă la săpat fântini sau la canale, nu e mai bine așa? Căsele se fac numai pe locuri uscate, a chibzuit mama lui. Și ou-ți trebuie decât să te scoli cu o jumătate de oră mai devreme; sau, dacă ai în vedere toate opririle lui Moti pe drum, e bine să se scoale cam după ora patru. Grija asta e a mamei, Moti, să nu-l așeze papucii din piciorare. Nu te uita în obiceiul altora, tu să nu umbli desculț. Cu toate că, până să ajungă el la bină, iese și soarele. Moti, în pantaloni scurți, își ridică eleele la soare. S-a rezemat de un zid. Cineva care ar trece pe lângă dînsul ar crede că vrea să-l scoasă papucii. Nu. Îi fură un curent rece de aer rece, rechea de elee și el simte tot timpul că i se are. Are două... Moti, ai pașpezeze azi ai ești blond. Mai bine erai sînt și ai fi fost vorbăreț. Lucrează la doctorul Butnaru, un om de care nu-l vede. Și-l tot închieuie Doctorul Butnaru își refacă casa, rămpăcînată la curățenia din noiembrie acum doi ani. De când lucrează are Moti a căpătat o dată două cărămizi întred

echii nuanțului este recompușă o secvență din ceas al lui August 1944. Undeva, în Ardealul țară, lumea simte apropierea clipei pe care o

cadou și le-a dus mamei să așeze primusul pe ele. Inci: s-a bucurat și mama. Moti, de ce ești supărat? „Moti al meu nu scoate o vorbă... Ce ai?”
Umbli încet, se oprește, picotind. Ce face azi? Tencuiește. Lucrează numai la parter. Ce vrei, mamă? Căpătesc cărămizi, le scutulesc, se aduc bani. Oamenii sînt destul de buni. Tu îți piți că lumea e rea. Să mă pună sus la șchelă!
Vîntul de azi sosește.
Moti n-a mai închis ochii după ce l-a trezit vîntul. A vîntul că e în conflict cu mesterul. Mesterul?... Bocu de băutura, dar cum lucrează! Tot respectul! (Moti acum își împușcă ăzîndu din vis). Moti, să ascuți de mesterul tău, fîntina altfel îți vîră un pumn de cărămida cîntă în gură. Cum?! Tu crezi că e să face decât șosea? Nu, cred că e un om bun. „Ea l-a scos pe țar-cu, tînchigălu”, mesterul Teacă.
„Atunci n-ai nici o grijă”.
„Numai grijă!”
„Să așa mușcat, tot în conștientare cu mesterul Teacă. Așeză după ce ai lîsat lucrul, nu meară o bucată de druză împănă”.
„Căstare pe Naș... Să n-o fi tras pe aproape de zid”.
„Dacă se stîrșește un vînt, poate să fie

moarte de om, a zis Moidel, secundul.
— De ce?
— Căde scara, prostule.
— Scara grea, întîrnată cu fier.
— Și credeți că se stîrșește vînt?
Nu l-au mai răsunat. Moti făcea temenele printru gînduri răgînd un gînd bun.
— Poate să cadă scara și să nu fie moarte

de om. Știi cum? Nu trece un om tocmal atunci.
— Și dacă trec zece? Se stîrșește, Moti, se stîrșește un vînt uriaș la noapte — și l-au lăsat singur, tocmal se despărțeau. Moti își alunța tresăririle cu alte tresăririi, Doctorul Butnaru se tîne că i s-a iau omenii. Sub moti că, „Dă-mi mine tîne minte motivul”, și doctorul se teme. Cit e el de doctor.
S-a întors la bină și a mai depărtat scara de zid. A depărtat-o tare.
Poate prea tare? Acum de dimineață grăbește într-acolo.
Ce dimineață! În om nu vezi... Trecut de cinci, pînă la șchelă mai e. În urma lui ar fi oameni. Parcă ar fi oameni. Dar înainte e gol, clătît. Soare și cald, i s-a făcut lui cald. Și e liniște. În liniște Moti stă de vorbă cu Moti. Moti, nu te mai grăbește. Și?...
„O să-mi meargă bine azi?”
Parcă l-ar fi bătut cineva cu mina pe umăr. A intrat în ușa cu sinagoga. Două, trei, Colibe. A cotugiarilor, a birjarilor. Și „Volf Răzbu”, (Asta a cui e?). Griji. Nu-o oameni... Răzbu... A cotugiarilor s-a unit cu a birjarilor și la întorcerea acasă de la bină, pe seară, obosit, flămînd, știe Moti, — iarăși griji — are să-l înlîmpe ceasul (care e și cantor):
— Hai.
Ceasul caută un om.
Un om ca să fie zece, la rugăciune. Ca să fie primită în cer rugăciunea de seară. Moti e omul să zece. Ce să nu facem dacă a plecat și Benu covrigarul, dincolo de Focșani l-au trimis, la Doaga, la detașamentul de muncă. S-auzea că se întoarce. Nu! că de acolo l-au trimis la urmă; la Sighet, de unde era el de loc. Și mai departe, cine știe? Hai, Moti. Ceasul îl petrece. Îl dă, învîlă în hirtie, o bucată de turdă dulce uscată, rămasă de la vreo pomelire. Moti stă pe bancă în sinagogă, nu face nimic, nu spune, din cartă. Dar e acolo. Un suflet. Numai să nu adoarmă. Dacă adoarmă... mai e el un om ca să fie zece. În drumul spre bină, dimineața, îl bîntuie grija asta.
Moti vrea să vadă de drum. Aude un răpît în urmă-îl, omul acela fugi prin gangul parcosid cu scinduri care s-au desprins și se mișcă sub pașii lui, fac scandal. Dă năvală în stradă

cu un coș cu covrigi lipit de sold și abia în lărgimea străzii își adă el calea liberă scintind iela pe vale —
Ieșii din case afară, Că-i frig afară, Copii, afară, Că-i birr, că-i birr... Afară, ieșii afară. Arous, kinderleih, Kinderleih briderleih, briderleih
afară, copii, copilașilor, fraților, firtașilor, a încușat pe românește și l-a dovedit, l-a bușit, a dat în graul idis cum l-ar fi dat părul prin călău să-i deie. N-are un dinte în gură și vorbește ca din lăuntru alțuia, cîntecul și e jelanie chiar dacă nu vrea. Șierat, duhăvnic — poate s-ar fi vrut strigat? Incet, trăgîndu-și coșul cu tot sufletul, cătărîndu-l pe sold. Grăbește pe urmele lui Moti, grăbit să-l ofere covrigii. Moti — să plîngă și să nu se mai sperie!
Ieșii
Să vedeți articolele.
Am marfă bună devan zare. Ieșii
Să vă ard călătăt ilite.
Moti se întoarce în așir și-i privește în față: asta, așa cum îl vezi, zice, la sinagogă. Știe! Covrigar la sinagogă la cotugiar. Nici coșul nu e al lui, e coșul lui Benu, bine-știut de Moti. Covrigar locitor de la Măgalea, ca adă, scumpături pe toate drumurile, ca ce-l s-a așezat el la masă. Avea loc, da' nu putea înghiți vorba, o plimba prin gură:
„Mă-ta mincă azi mîncarea degeaba”. Am mi putut eu înghiți ceva? Vădă de om în toată mintea. S-a oprit în șir, acuma mă gîndesc. Certof de vară, tare. Seara trecută. S-a dus. „Dați-mi cîțiva pumni zdreveni”. Nu se face praf. M-am rugaait.
„Cu plăcere!” El. Da' nu mi-a dat. C-a zis că-mi face un bine și s-a lînat de vorbă.
— La al de mîncîncă. Femeia asta e flămîndă nu glumă.
— Sofița s-a luat după mine. Seara atunci nu m-a găsit. Sofița, fata mea!
„Sînt în tînară, mamă, mi-e drăgăstă să trăiesc.”
„Îți-o fi, mamă, cu voi se păcălește omenirea”.
„Nu, da' duce și la Măgalea, ca adă, scumpături pe toate drumurile, ca ce-l în magazine au toate toantele. Hai, dă-mi mie bani! Ai, nu-i așa că ai?”
„Mă, fata mea, pînă tîne te doare capu, eu așa zic”. O pipăim pe frunte și ea credea.
„Imi iau și eu toantă pe umeri, mă țele...”.
Auzi cu geantă pe umeri. Tichia de mărșăritar îi lipsește chelului. Prostul pînă nu-i și fudul nu se împlinește soarta. A mea e ce să mă zic. Cunosc marfa.
Aș vrea de la ea măcar gîit, să se onrească la timp. Pînă aici da, de aici încolo, gata. De unde nu e nici dîmnezeu nu cere. Atunci eu ce vreau?
— E lume vîrnă rîu, nu se ajunge.
— Păi bine, mă, luai voi patru mi, astia sînt bani! Amîndoi muncesc. Eu cu resturile. Să le dau, fata. M-am gîndit s-o fac și eu. Dacă nu le-a ajuns lor șase mi. Patru mi fără două sute.
— Trei mi opt sute vrei să zici.
— Atita face. Să fie la morți. Mîncal. Doi lei ștulele. Dacă vîndeam porumb fier la goșal, făcîm avere în două zile. Nu-i păcat? Cu porumb crud am trăit. Asta vînză sfînta cruce. De altăieri. N-am mai văzut musuroi cu umbră. Miine lumea e a mea. Pensoara minca-o-o mama, o sută! Cumpăr rahat, biscuiți și nu cunosc pe nimeni.
Da' de unde, cînd mă uit pîngule-s goale. Copilii vreau, nu-i ajunge cit îi dai. Bănel cu grămada și mi-am pus pale-n cap. Fac eu o oală plină cu mîncare și pînă seara toată se mîncîncă. Ce vrei, atitea suflete trîlm pentru o gură puste.
Și au nîște pișel, ce n-am văzut, nu-s ligave deale și oală pîngule, tîgic cu untură, ce-o fi... Și cu soareci se au bine.
Cit vrei tu Sofița de la mine. Noaptea trecută m-a găsit. Unul plîng, altul plîng, al mare cîntă adică, tot atita e. Și acum îl aude. Pă totî. Am doi ochi la locul lor și doi la țîmple. În ceoșă-am. Vîrnăru da. Nu e nimic sfînt în lumea asta. Ești tînar, ai timp să afii.
Seara cînd merge capra să se scarpine, se lînește apele, motanul toarce și orotăniile dorm în pom cu moțata-n vîr. Le scotătesc: soți, soți... Gîneri-mea aici se oprește. De întineric nici o vede om cu vede om cu vede om.
„Fată, mă-ta are bani sî...”.
„N-are, mă loane că, dacă avea, imi dădea mie, da' n-are”. Tirziu, cîntă cococii a doua oară, iarna, închid ochii, îl string bine și el se cășcă și umbri. Cîntă, cîntă, cîntă. Cîntă, cîntă. Nu ne întegem deloc. Alălat mă rău de frig imi crede. În acte acric că din camera mea mă scoate popa. Eu nu zic, da' pînă atunci ce fac? Mă nimeresc în drum, or în porumb și nici nu știe de unde să mă la. Invîrlite cu stele. Stele verzi de la ruminat m...
— Fata, te înțeleu, nu-l chiar așa...
— Fata... O vîd pierită.
— Trăiește bine?
— Numă-n palme o tine.
— Așa-l de ușoară. O duce bine la bărbat. E numai pîngule și oști. Pîngule și oști. Bieștat e omul. Pînă nu pătește alțuia nu-i crede. Nu-i e bine vacii noastre; vine tata cu pielea la splăne. Cînd am văzut-o s-au topit trei kile de pe mine. Și carnea de om nu se pătește în bani.
„Du-te tu la casa ta, la roștu tău”. Ca mamă, ce era să-i zice: Ia-ți cîmpii! Îl aștia sint ai mei. Buzăru de la haină știe și tate. Bine face. Am întors foșia.
„Nu mă duuce și tu mă duc, fata la mine. Vin doi diavoli cu femele lor și se culcă cu mine. Pînă la luminatul cocșilor nu pleacă”.
„Vin cu femele, au și femei”.
„Da' zice, și femele au muștăți pe fața jumătate...”

FESTIVALUL „MIHU DRAGOMIR — ODĂ PĂMÎNTULUI MEU — BRĂILA, 1984

Marele premiu al festivalului și al revistei „Lucafăraș”

POMPILIU CRISTEA

Al cincilea punct cardinal

Cînd trași la galere spre steaua palmei și-mbraci neodihna albastrului val să-ți fie înalta iubire de țară mereu un al cincilea punct cardinal,

cînd moale lumina se-nclieă spre seară și-ai cum bătrîni tugr sobal sub deal să-ți fie tăcuta iubire de țară mereu un al cincilea punct cardinal,

cînd clopotul ierbei își este povară, ori nordul și sudul te-mpart înegal să-ți fie rotunda iubire de țară mereu un al cincilea punct cardinal,

ferbînte ninsorea cînd vrea să te ceardă ofrîndă la țîmul pierdutului mal să-ți fie arzînda iubire de țară mereu un al cincilea punct cardinal,

cînd cearcînul lunii începe să doară și-n somn vînză cîmpia cîzînd de pe cal să-ți fie tăioasa iubire de țară mereu un al cincilea punct cardinal,

cînd crud simți mirosul de tînoră fiară și palid rubinul din ochiul oval să-ți fie tăioasa iubire de țară mereu un al cincilea punct cardinal,

cînd liniști vor pune sigiliu de ceardă pe gura poemului fără final să arzi în lumina iubirii de țară tu însuși ca singurul punct cardinal.

Statui necesare

Nu știu ce-i odihna pînăntii nicînd, răgîn sub pămînturi n-a fost și nici nu-i, răgîn ochi de fîntînă la dînsii mă sui, în aburul nopții l-aud respirînd,

părîni sub pămînturi aurăm gînduri, un clopot de iarbă-i mai stăruie-n destul, simt lacrima pietrei în mine plîngînd, mă dor ne-implinite atitea statui,

ni-s sfinți voievozii-n icoanele lor, și simt că-s acolo, pe cai ne-nșoțați, dorm drept sub cîmpie, dorm drept sub statuile necesare,

dar n-am o mă plînge nicînd, nimînu-i, părîni trec călare direct în statui.

Lăsați-mi Bărağanul

Nu sint bogat, sărac n-aș zice, dar bogăției mă apropii cînd văd cîmpia grea de spice sub cerul legănat de dropii,

ca poate alții milioane dar nu știu, voi, ce-nseamnă banul, avînd prea multe bărağanu, nu știu ce-nseamnă Bărağanul,

și plîmbă mindri fracul, barba, dar pot să jur că nu știu prețul acelei ploș ce-ngrășă iarbă la Sătucași și la Rușetu,

vor fi avînd mei grele liniști, vor fi avînd mîniși și mai mulți, dar n-au un Bărağan de mîniși pe care-l treieră desculți,

și parcă mă apucă mila de lorzi lor absurzi și tepeni care nu știu că la Brăila cărute urcă-n cer cu pepeni,

au fluvii de civili cu treste, la ei și Dunărea-î un riu, dar n-au un sat plin de mirese care se scaldă noaptea-n griu,

vor fi avînd ei bulevarde cu standard ridicat de trai, dar n-au o țîrîna în care arde potcoava singelui din oar,

Să aibă dînsii cu toptanul, atît cit au să le rămîno, mie lăcîr-mi Bărağanul și-n ochii lui cîte-o fîntînă.

De unde vine vîntul...

Începînd cu ultima sa ediție, Festivalul Interjudețean „Sădovenians” de la Piatra Neamț, în ceea ce privește conținutul de creație literară și a reconsiderării programului, în sensul deschiderii exclusivă către genul prozic. Intr-o asemenea situație, ca reprezentanți ai revistei noastre în jurul concursului, poetul Ion Gheorghe și subsemnatul am optat pentru avela tinerii profesora Lia Dumitrescu, intitulată „De unde vine vîntul...”. Revizuirea decii atenției cititorilor un fragment din scrierea respectivă, după scrierile „Iacără” a scriitorilor narative.

Nicolae Ciobanu

de piciorul mesei cu lacăt. Azvîrle cheia, pierde-o! Numai cînd o vrea să plece să te gîndești: je ce n-oi sta eu aici, că stau bine. A mea e bună. M-a ars prin cap. N-o veni ce zis de mine? Ai strîbute toată lumea. Unde să mă duce m-a în lămea asta mică? N-am loc de vecl, un loc să știu și eu că e al meu.
— Se face, nimeni nu trăiește degeaba.
— Bani. Auzi să le dau eu bani. Cum vine asta? Mai cumpăr și eu un urez, un duș, să am și eu, spre ce și mata, nu e așa? Să nu iau din al lor, că ce-l al lor e pus deoparte. Nu de alta, dar mă ustură în capul pieptului. Un strop de apă cu zahăr și-mi sperii supărarea.
— Numai cu atît?
— Am mîncat masa de prînz. Dimineață boabe-n lapte. Mai tirziu n-are a face. Drăcii de alea mi plac: biscuiți. În fiecare lună cumpăr. N-ai fi cine știe ce. El, drumurile mă doboră. Și-mi trebuie pantofi. Să le fac rușine la copil desculț? Mai imi trebuie o cămașă. Una o bate vîntul în cirige, cald, trebuie să am o cămașă de schimb. Foate-n bani. De unde? Dintr-o sută? Ce e o sută? Să nu spergeți cana. Albă cu floricele albastre. Mănunchi de „nu mă uita”.
— Ce-am cu ea?
— Sîlă mare. Mai greu de așa nu se putea. În ochii mei a suferit-o. Am trăit să văd ce-am făcut.
Pășărea e apart nevinovat. Cere apă, cere mîncare, je trei ori pe zi, puil. Verdeată tocmal de pe maldane și e muncă. Încălțările în fiecare lună după pensie coșă și drumurile mă omoară.
— Lasă adresa clară și-ți vine banu” prin poștă.
Sînta peste statui face mulți. Ai dracu bani! Gînda gînda cu gîneri-meu. Numa’ te se asmute dintr-un ochi încolo: „Fată, mă-ta are bani”. În zeșul de liniște n-are altă vorbă. Doar mo cu ea la sine. L-a secat. Dar eu?
— E lege. Trebuie să îl-l dea în mină. Numai dacă e înțeleu cu poștășul te poate păcăli.
— Ai văzut? Îl Apara legănat pe înnegurate și-i bate vîntul cuie-n coate. Sade prorit în gard și gura-l macină. Morarul macină argint pentru cei ce nu s-au bucurat de ajuns.
— Am pierdut în viața mea și căfel și porcel, mărșior. Nu mai am decît audețul care ată și așa.
— E strîmb, vorbește alurea, mai bine!
— Cheam-o-n casă.
— Ai curajul?
— Ei, asta-i bună. De acuma-n colo să mă tem?
— Ori mă ainge, ori mă frige. Cînd pe-o parte, cînd pe alta. Sî-n casa mea am loc. Trei: colo, colo și colo. Le sumăr pe cer. Soarele e domn mare. Toată zăulca e tolnit în capul meu. Bu! În băta. Am întîlnit în calea mea un porc și-l minca muștele. Porc să se facă cine-o mai crește porci. Chemată vin pe trei piciorare. Calc cu dreptul și mă așin în arătătorul mîinii stîni.
— Bună seara, vouă! Stați să-mi iau ale mele. Casa mea e încolo... Să le văd, lucrurile.
— Nu le ia nimeni. Vine un nepot, e caraulă, te găsește pe patul lui și te lăua cu frică.
— Am pierdut în viața mea și căfel și porcel, mărșior. Nu mai am decît audețul care ată și așa.
— E ca-n drum. Nu mă nînce, nu mă plouă, bate vîntul vînt de vară... Te fereste pînă te nimereste. Am și eu o rochie bună, un pantof nou, nu-i așa? Mă adun de la o lună la alta, ca omul cu scaun la cap. Patru și cu una mine cinci, jumătate mia, Alta face?
— Nu-ți cer bani. Multumeste-te cu ce se gă-

Începînd cu ultima sa ediție, Festivalul Interjudețean „Sădovenians” de la Piatra Neamț, în ceea ce privește conținutul de creație literară și a reconsiderării programului, în sensul deschiderii exclusivă către genul prozic. Intr-o asemenea situație, ca reprezentanți ai revistei noastre în jurul concursului, poetul Ion Gheorghe și subsemnatul am optat pentru avela tinerii profesora Lia Dumitrescu, intitulată „De unde vine vîntul...”. Revizuirea decii atenției cititorilor un fragment din scrierea respectivă, după scrierile „Iacără” a scriitorilor narative.

Nicolae Ciobanu

sește. Ai trezit-o pe mama. Uite halna. Te întinzi în ea și te urînde.
— Cu cine vorbeai tu acolo? V-am ascultat și după voce parca ar fi Trandăria, dar nu e ea.
— E strîmb, vorbește alurea, mai bine!
— Cheam-o-n casă.
— Ai curajul?
— Ei, asta-i bună. De acuma-n colo să mă tem?
— Ori mă ainge, ori mă frige. Cînd pe-o parte, cînd pe alta. Sî-n casa mea am loc. Trei: colo, colo și colo. Le sumăr pe cer. Soarele e domn mare. Toată zăulca e tolnit în capul meu. Bu! În băta. Am întîlnit în calea mea un porc și-l minca muștele. Porc să se facă cine-o mai crește porci. Chemată vin pe trei piciorare. Calc cu dreptul și mă așin în arătătorul mîinii stîni.
— Bună seara, vouă! Stați să-mi iau ale mele. Casa mea e încolo... Să le văd, lucrurile.
— Nu le ia nimeni. Vine un nepot, e caraulă, te găsește pe patul lui și te lăua cu frică.
— Am pierdut în viața mea și căfel și porcel, mărșior. Nu mai am decît audețul care ată și așa.
— E ca-n drum. Nu mă nînce, nu mă plouă, bate vîntul vînt de vară... Te fereste pînă te nimereste. Am și eu o rochie bună, un pantof nou, nu-i așa? Mă adun de la o lună la alta, ca omul cu scaun la cap. Patru și cu una mine cinci, jumătate mia, Alta face?
— Nu-ți cer bani. Multumeste-te cu ce se gă-

„Metamorfozele lui Hyperion”

Urmare din pag. a 2-a

Intă a neantului demurgic și base, fiind de două ori referit, întii pentru faptul că, prin trădarea Cătălinei, fericea de-o clipă a baosului îl este înterzîsă, iar, al șoilea rînd, pentru că la cunoașterea demurgic și, în consecință, la posibilitatea de a se fi putut țetasa de întregul spectacolului, nu are acces (...). De la călătîr (treapta zero) și pînă la Demiurg (absolutul), fiecare din aceste simboluri ce alcătuiesc creația piramidală a lui Eminescu reprezintă ipostaze ascendente ale cunoașterii — treptele ei. Clar? Dacă nu, ceea ce nu cred, trimt cititorul la desenul de la pg. 113 a cărții.
În ultima secțiune, Simbolicea (cu subtilul „Valori ale stilului”) autorul nu procedează, cum s-ar putea bănuți, la o analiză stilistică propriu-zisă, ci urmărește „comunicarea simbolică”. Lucrurile se petrec astfel, deoarece cri-

această secțiune, cea mai interesantă din cartă, căci se aplică hotărît textului poetic, citiva „tăine”. Astfel analizînd textele în funcție de categoriile estetice ale frumuseții, în funcție de irtulul, observă că primele categorii, i se asociază metafora (plasticizantă și revelatoare), celei de-a doua hiperbola și simbolul, iar ultimele epitetul și comparația. În „ceață căutării” autorul își căută noi mistere. De pildă: „Revenind la marelă poem, amînescian, se poate afirma, cu certitudine, că fabula sa însumează atît experiențelor dramatice (unele tragice) personale trăite de autor cit și cele ale poporului român, de care Eminescu s-a simțit legat prin întreaga sa ființă de popor, este dincolo de orice discuție. Că legătura există însă între Lucafăraș și istoria poporului român, lată ceva ce, oricît m-aș strădui „nu-l mai pot pricepe!”
Oricum, cartea lui Virgil Cutîtaru este o apariție utilă, care se adăugă corect scrierii exegetice eminesciene propuse de frumoasa colecție a Editurii Junimea. Sint în volum destule alte idei deosebite, asupra cărora ași fi zăbovit poate, dacă, din păcate, relevanța stilului critic nu le-ar fi micșorat simțitor interesul.

Premiile concursului „Poesis”

ediția a II-a — Constanța, 1984

Juriul format din scriitorii: Virgil Ardeleanu — președinte; Anghel Dumbrăveanu, Nicolae Ciobanu, Domitrian Caseranu, Valentin F. Mihaescu, organizatori fiind reprezentanți de Eugen Vasiliu și Florin Pietreanu, a acordat următoarele premii: premiul revistei „Lucafăraș”, Mona Mircă, Moșescu; premiul revistei „Steaua”, Ana Ruse; premiul revistei „Orizont”, Lavinia Dumitrescu; premiul revistei „Tribuna”, Ana Janina Marinescu (toți din Constanța); premiul redacției publicațiilor pentru strătînăte: Ion Rogojaru (Mîrșevu); premiul Comitetului Județean de cultură și educație socialistă Constanța: Dumitru Binca Istrăte (Buzău); premiul „Poesis”: Constantin Bădoiu (Cîmpina) și Mircea Lungu (Constanța); premiul sindicatului „Invățămînt Constanța”: Aurel Albu (Teleorman) și Angela Lambru (Constanța). Programul artistic al festivalului de premiere a fost susținut de artiștii constanțeni Elena și Titus Gurgulescu (Teatrul dramatic), Niculina Cristea, Ilie Găntoia, Victor Asine și pianista Silvia Pîncescu (Teatrul liric), de grupul folk al Liceului „Mircea cel Bătrîn”, de alte formații din liceele generale și din liceele muzicului, Scriitorii — membri ai juriului — s-au întîlnit cu elevii Liceului „Mircea cel Bătrîn” cu prilejul reînălțării enclavului literar în această prestigioasă instituție dobrogeană de învățămînt.

ANTOLOGIA Luceafărul

a patriei cinstire

Omul

... o muntenie, un șes, o pădure crudă
o apă din care imaginea lunii poți s-o culegi
un mormint tainic
niște icone sfioase într-un ungher de cer
niște tufe de tamarisc lunecind pe prundișuri
dulce împinse de puii de cerb
un drum lustruit pe care calci cu tandrețe
privești toate acestea, te bucuri că ești, te
bucuri
că te afli sub cer
E cerul tău, al Patriei
neabătut precum firul cu plumb
sub cerul acesta rămii —
ești Omul, cinsalidă a zeului
amuleta pământului :
cum stai în pragul țării, cum neclintit privești
cum lași pe zidul negru semne de oglindă
ești ca o stîncă de un ocră singurii, pe care
un vultur de lumină lumina o veghează.

Sub această arcadă

Sub această arcadă, ca într-un pat cu boltă
Strălucește într-o aureolă de soare
O bălăie și româncă Isoldă
Bogată ca merii și nemuritoare

Ca a arcadă e Țara, filigora-nflorită:
Ziduri de cristal se ridică spre aștre
Pământul e viu și palpită
Întrind spre cer lumini albastre

Apele reci și sure acum s-au zvințit
Nesățioși, salbaticii pești în lut s-au schimbat
Ca o arcadă e Țara, filigora-nflorită
Nu mai este o piăpîndă palofită...

Scenă de bucurie: o zeită-gingoașă și flava
Leagănă un zeu-prunc pe bratele sale
Lingă ea se înalță o floare smerită și gravă
Ca o tijă de aur și albastre petale

Zeita are un vâl de lapte și miere:
Cămoșa de alăptat, ca o mantie
ocrotitoare —

Curge liniște, blindețe și putere
Din sufletul ei ca de pământ moale...

Mari pasări de oțel

Mari pasări de oțel
zbură prin cerul prea dens
pentru o pasăre mică, ușoară, cu oase de
aer...

Teama e-n lacrimă — obrazii
mi-si rose de otrăva
ca ploaia scurgindu-se pe un acoperiș de
aramă

cana se sparge: curge apă
curge
singele mau învețit de frig —
Sînt o femeie noptatecă, sinaură
îmbătrînită înainte de vreme
ostenită de gânduri și spaimă
doritoare de armonie și pace
Cer libertatea vădudului deasupra țării mele
o numesc Țara Mierii, vă vorbesc despre ea
despre vâlile ei aromate ca frageda gură de
prunc

despre aburitele piscuri
și țărnențele stînci albastrii
despre acropolea munților
și criptele mării
despre subțiratul fluier, firul firav din
paui de grâu —
armonia sonoră-a cimpiei de chihlimbar și
aramă

despre noaptea-megalit spartă în zori de
dăți aurii
și mărețea statuie a luminii născînd...
Sînt o femeie noptatecă, singură
doritoare de armonie și pace.
Arma apărării mele e stylul-calamul, creionul
cel roș

șintesc cu virful lor fermecat
marile pasări de oțel

Țara mi-o apăr
o numesc Țara Mierii.

Marcela Mariana Milcu

O nouă comunistă

Partid iubit, brav și-nțelept
privind în infinitul zării
drum de speranțe larg și drept
deschizi poporului și țării.

Străvechile hotare pămînteste
te au pe tine cavalier în zale
tu ești stîndardul gliei românești
și al ființei noastre milenare.

În 40 de ani care au trecut
ne-ai fărînt o altă soartă...
Cu tine îndrumător și scut
deschidem comunistă poartă.

Cu CEAUȘESCU astăzi citorești
o socialismului cale unică.
În vechile fronturi strămoșești
o altă Dacie Felix se ridică

E pentru noi marele-nedemne
e nădejde, cuget, fapt,
prin EL sîntem cu toți un semn
cu o voință înțeleptă.

Avem cu toți același mare gând
o unică și scumpă datorie :
să fărîm prin vremuri străbătînd
o nouă comunistă Românie.

Eroilor

Părinții noștri dorm în grine și în vii
în șanțuri și în gropi săpate-n văieții.

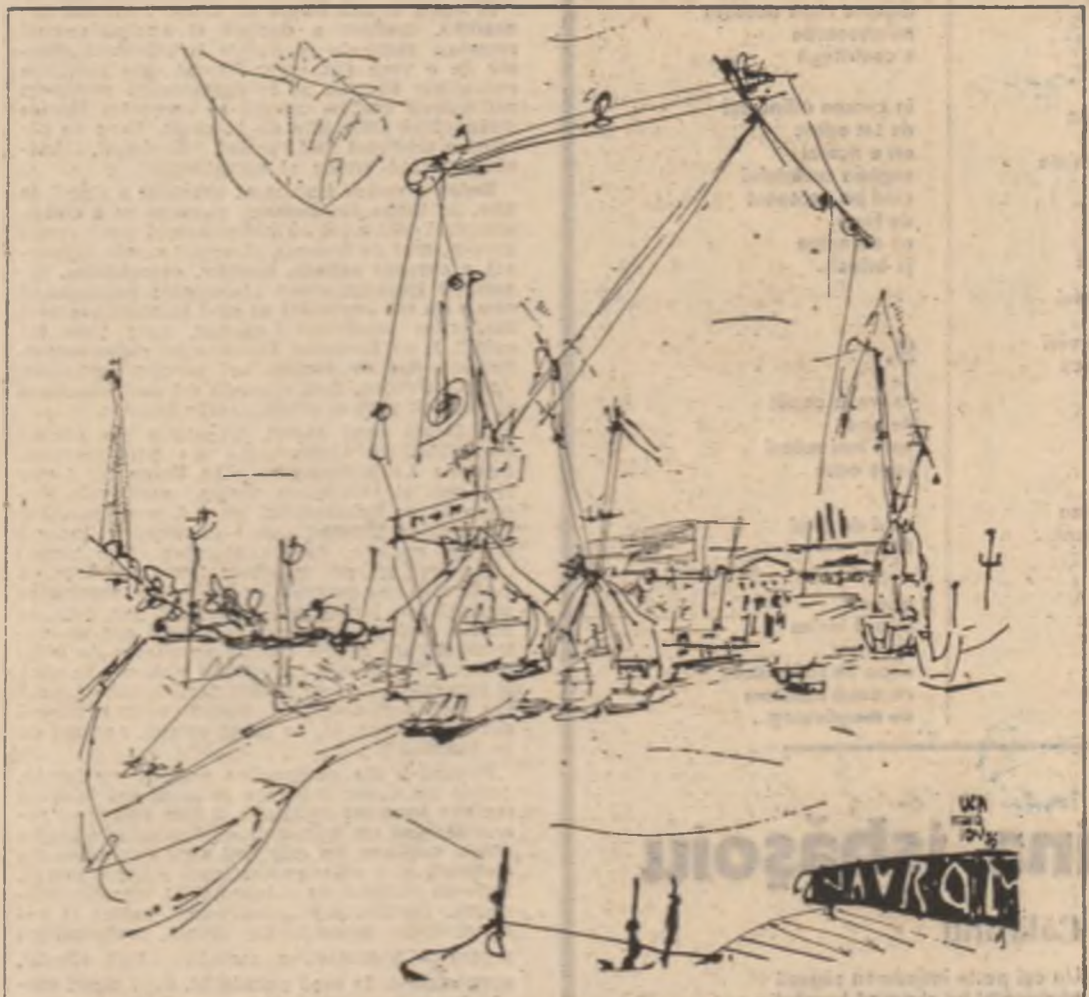
Au adormit pe pat la umbră deasă
sub cap cu mina prînsă-n visul lor.

Unii zîmbind, furați de cer se lasă
provocă soarta cu aer sfîdător.

Privești pe cite unul de gîle răzimat
cîntînd în amintire trecutu-nșingurat.

Așa cum stau de veghe cu semnele vechii
sînt străjă exemplară la Poarta României.

Mihai Culman

Desene de Maria Uca Iov (în paginile 4-8)

Limba Română

Limba română-mi bate pe sub temple,
Limba română-și șoptește de izvor,
Limba română-ntr-o țară țară umple
și o învâluie în tricolor.

Limba română-i gheșul nostru drag,
Mă naște și mor în limbă românească,
Măcintă limbă, primii pași pe prag
I-am gingurit în limbă românească.

Limba română n-a simte oricine,
Decit a cel ce s-a născut aici,
Limba română — fagure de miere,
Dulcețoa și-am simțit, sfîrcul de bici.

Limba română — măică preacurată,
Mai românește nu știu ce să-ți spun,
Te-am învățat și nu uit niciodată,
Că mamă-mi ești, pămîntul că-i stăpîn!

Radu Cange

Întiul suflet — patria

Dintre cele ce pot să aleg
este acest suflet
urias, populat
cu bogății nesfîrșite-n adîncuri
în romuri
cu țorțe în rădăcini
dintre cele ce pot să aleg
este întiul meu suflet
pentru acest trup
de lumină și nebănuială
o cupă de-nțelepciune pe frunzi
rispid
celui nevîrstnic
celui domolit de zăpădă
dintre cele ce pot să aleg este
întiul meu suflet — patria
primul aer, primul veșmînt
primul cuvînt însemnat
pină-n undele firei
cu magmă, cu fulgere
cu tot ce ține de veșnicie...

Imn

Tu în pieptul meu
acoperind totul
răsăritul, amurgul
apele răzvrătite — solare
cupatoare de fericire
incepîndu-mi viața, rostul
ierfa de lut
dărîndu-mi pîile și taine
să le săgetez
cu ochiul, cu adorația
cîntecul
gîgînd la fiice pas
în necunoscut
colanadele poeziei
pe-o fragedă gură — borne
existențiale
ale fiicării celăjean
aici născut...

Victoria Milescu

Un copil întreabă

Un copil întreabă ciocirida
de ce în august zilele
sînt atât de albastre
de parcă s-ar fi coborît
cerul peste pămînt
într-o sărutare de dor.

În gânduri și-n sentimente
explozia marelui ris
și libertatea își face cub
în steme și anotimpuri.

Așteptăm să intrăm
în ceruș și de oțel
unde patria
își pregăstește
vîrsta de aur.

În trandafiri memoria
clepsidră
din care își iau zborul
porumbelii albi.

August

Sub diminețile înalte de august
se trezesc orașele
și bot cu degete aburinde
în frunzișul stelelor.

În miez de zi
sotele coboară
într-o geană de cîntec.

Mă ascund în legende și muguri
și privesc lumina gândului
alergînd prin stătuile orașelor.

Arbore de timp românesc
prin zbor de privighetore.

România ascultă
cum înfloresc cuvîntul
în versul poetului,
prinos de sinceritate.

Culori de început

Culori de început mi-apar
prin roșu soarele răsare
în august de loc, izvoare
șintesc din piatră de hotar.

Se-nalță galbenul cîmpiei
înșemintat în spice grele
și-n trîlnire ciociriei
cresc gânduri umede sub stela.

Albastrul cerului rîmît
din vremele-ndepărtate
și-n suflet vara s-a oprit
măsura vieții-n libertate.

Mircea Cristea

PRIMELE POEZII

de Cezar Ivănescu

GRIGORE COMAN

Grigore Coman debutează cu **Imagini imblinzite** (Editura Litera, 1984), carte cuceritoare prin blîndețea de rugă a intonației, prin pietelaie invocatoare a lucrurilor și fapturilor iubite din preajmă, prin lapidaritatea memorabilă a expresiei poetice, sentențioasă pînă la ariditate, falacioasă, de un ermetism fără speranță pe alocuri, plină de luminiozitate adesea: „În ploaie / nu se cunoaște un om / cînd plînge / precum cadavrul / unui sustantiv arhaic / într-un desert lingvistic // el (omul din ploaie) / — apă / și duh / clopot / și sunet” (**Om din ploaie**).

Asa cum o sugerează dealtfel și titlul cărții, Grigore Coman este adeptul unui lirism orfic, ori mai degrabă lustral, poemul revendicîndu-și o funcție cu adevărat vitală, mintuitoare, căci „omul nu poate suporta prea multă realitate”, „De mult m-am străduît / a-ți vedea chipul / în timp ce tu-mi arătai doar / preținsa-ti înfățișare / să ne-întorcem alături / în trucidic poem / negresit, pe jumătate esti dincolo / de micile dureri ale visului / în mirificul Helvion umil / mai sînt răsunîșii (Domnișoarei din Helvion) : „Poate și aerul se condensează-n flăcări / eliberat de memorii nocturne / curge deghizat prin penele lebedei / înspăimîntînd teribil nimicul / cu dozul său alb se-acoperă carnea / trecută aievea / prin fata lui Endymion” (**Prima luce**).

Imblinzită, transfigurată, „realitatea” își transmite mesajele ei neliniștitoare, amenințătoare, peste iluzoriul „decor artistic” peste precăzrul „paradis artificial”, reamintindu-i poetului de adevăratele condiții umane, sificînd în fapt cînd trebuie să-i inventeze „un rost” oricărei zile: „Locuiesc într-o odaie îngustă și / pieritoare / iar tu în dreptul ferestrelor / mi-ai așezat tablouri // zicîndu-mi : „dumănită memorie” / și-atunci din umilită / am privit colierul tău / făcut din colți de animale sălbatice // O, care-i rostul meu aici / am întrebat / dar tu mi-ai arătat inscripția / de pe stela lui Djeh-fahap” (**Tablouri**).

Între livrese și blind-existențial, cînd mitizînd și cînd poezia la receptivitate, amenințătoare, peste iluzoriul „decor artistic” peste precăzrul „paradis artificial”, reamintindu-i poetului de adevăratele condiții umane, sificînd în fapt cînd trebuie să-i inventeze „un rost” oricărei zile: „Locuiesc într-o odaie îngustă și / pieritoare / iar tu în dreptul ferestrelor / mi-ai așezat tablouri // zicîndu-mi : „dumănită memorie” / și-atunci din umilită / am privit colierul tău / făcut din colți de animale sălbatice // O, care-i rostul meu aici / am întrebat / dar tu mi-ai arătat inscripția / de pe stela lui Djeh-fahap” (**Tablouri**).

„Scribi cu maimute pe umăr / trec Poarta Capena / firimituri de limbi înveșmîntăz / rămășițele lui Erichthon în turbane de pîrîtră / albituri usurate... fără marcă / precum Sator Rotas / sau falnicul pîntece al chitului / era singura Cale / au mai trecut de-atunci / în ceruș și de oțel / fără venerație / au mai trecut... / rîndind printre spittele de bronz / și alte himere / apo / între Via Apollia și Via Latina / Quizah a inventat curcubeul / (coborîndu-și ca pe un Lucifer exilat în bromură) / eprubete, firimituri de limbi / au născut, se pare, rezerve / ale acestor cifre indivizibile / pentru atenuarea singurătății / iată acesta-i Aventynul din care / cum spune poetul / „Aethere cognati retinebat semina celi” / loc sînt e nastera / Poarta Capena” (**Prima naștere**).

NOEMI TUDOR MARIN

Noemi Tudor Marin, fiica celebrului dirijor și compozitor Marin Constantinescu, este o persoană de o discreție rară și simțită în ziua de azi, dovadă și prea puținelor poezii de care le-a încercat pînă acum tiparul. Manuscrisul **Apă timpului** ne dezvăluie o poezie de rasă, o supra-realistă autentică, cu o deplină conștiință artistică, cultivînd atît sursa lirică, românească și franceză, cît și sursa folclorică, amîndouă filtrate de o dispoziție ludică, ingenuă și cuceritoare, care-și aliază o rostire naturală, expresivă în sine, o rostire în care cuvintele au o materialitate grea, aproape palpabilă, și un palpit de fătură vie : stilul „musclu”, rostirea plină și perfect articulată, conceperea autentică a poemului sînt ilustrate de multe titluri din **Apă timpului**, iată, spre exemplificare poemul liminar, **Necunoscutul**, în linia lui Saint John-Perse : „Zădarnic pășesti înspre virtute, poezia tău răsuna moartea, / Te-mpresoră uscăciunea, ca într-un basm obosit pe care zina cea / bună a uitat să-și mai citească, seara, la apusul cocoriilor / Om ce ești ai ochii durerii strîșit de zîmbet care naște pietre / de hotar, ai gânduri / dospite și pîrguite în somnul ternii, om ce ești... / Întrebările zilei ridică sunete de-natură peste capul tău, aliecat, adormit în neșomn, / Veghează, necunoscutule, pacca albatră a soaptei : tresărarea oglinzii / înseală. Iubirea de noiembrie s-a pierdut în început. / Pinea pădureii așteaptă mușchiul să crească în urechea ta. / Nebunia — piinea la vinul de ureche al vieții. / Pătrunde popasul, omule, în așteptarea la chinută, rostogolită / uită, înțoarsă așteptare. / Tăcerea începe să plîngă. / Necunoscutule, apropie-te, de opasul rătălui și privește, adînc / privește înspre înăuntru. / Apoi, om ce ești ! necunoscutule, aruncă mantia desperării în jurul / cel jar și pleacă apăsător”.

Poezia sensului decriptabil este adesea trans-gresată de incantatia magică avîndu-și modelul de demersuri critice, cu cit ele vizează în mod independent, fiecare cu instrumentele pe care le consideră cele mai oportune, repunerea în discuție a unor locuri comune și, implicit, a unui nou statut axiologic al Operei O operă care, eliberată de sub ecranul afumat al clișeeilor, este, cum se vede, pe cale de a dobîndi o nouă strălucire, în realitate punîndu-și în evidență ceea ce Textul nu a ocultat niciodată cu obstinată

Cartea lui Radu Călin Cristea, tînar critic deja cunoscut print-o foietonistică de bună calitate consacrată fenomenului poetic contemporan, ar părea, la prima vedere, îndatorată în exces tematicului bachelardian, posibilă, prin urmare, cunoscutul obiectului făcînd de Jean Starobinsky lui Poullet (v. **Prefața la Metamorfozele cercului**) : repararea prin „identificare” a unui anumit „cogito” poetic comportat riscul unei mențineri a discuției într-un orizont de generalitate dacă psihanaliza elementelor se dezinteresează de nivelul formal. Or, se știe, poezia lui Emil Botta poartă un timbru stilistic aproape imposibil de a fi recuperat integral de discursul critic. Așa cum observă undeva Doina Uricariu, probabil că nu există în întreaga poezie românească foarte multe exemple de opere poetice care să „scape” într-un asemenea grad circumscriserii critice. Din acest punct de vedere, Radu Călin Cristea se achită perfect, în limitele discuției pe care o propune, de suplînirea unei deficiențe principiale a metodei bachelardiene în

lele în descîntecul sau în jocurile de copii folclorice, alteori discursul poetic se dizolvă într-o muzică pură, eliberatoare ca un exorcism, instaurînd o stare a vidului ca în arta orientală, o iluzie de elatism peste curgerea heracliteană. „Niciodată nu pleci peste drumul de seară / asfînteste un put, o păstale, o carte / Rușine-i să mori cînd adoarme strigarea / Se-ntre-rupe un glas de pămînt azvîrlit / Niciodată nu vii cînd se-nunecă umbra / Carne limbit învîrte culmi din pinea de casă / Un greier păzeste plîsul lunii din pom / Miezul ochiului curge o zăbăvă de pas / Apa timpului se strecoară-n grădina / Niciodată n-azi cum răsare o moară / Pilc de oase se stringe peste pumnul de sticlă / Vine o ceață pe mal, orizont care urcă / Niciodată nu stingi o ferăstră aprinsă / Călmul vitei împinșe striguri verzi înspre zeamă / Te-este frică să stai cînd se pierde-o pădure / Te cuprinde un frîg de năpastă ferită // Oși de-mpărătii vin să-nctine-orologiu / Timpul minii s-a scurs, a plecat o poruncă / Nu-nțitesti niciodată fier de inimă-inger / Nu răzbată nimic înspre malul de lîntură / Nu respîră nimic peste trecerea albă / Niciodată nu pleci peste drumul de foc / Se rezimă o gemă într-o cană fierbinte / Vine undă miniei să ia loc pe nisip / Felul clipei s-a tras într-un cerc de-nlunerig / Lapte din porumb nîns a-ncecat învîrte / O țecădă prin război / A-nvîrte de mare / Se prăvale o jale peste corbul moart / Niciodată nu pleci peste drumul de seară / Iți rămîne un deget într-un vis de pereche / Rusine-i să mori cînd se turde-o mioară / Se-ntre-rupe un trăznit dintr-un om chinuit / S-a trecut timpul tău într-un cerc din orar / A-nplînge un abis golul dintre iesiri / Niciodată nu pleci, niciodată râmii” (**Apă timpului**).

Invadată deangoase și de sentimentalism care-i dezorganizează stilistic poezia, Noemi Tudor Marin trebuie să-și urmeze instinctul artistic, voluptatea rostirii, același lucru născut de a da „formă” haosului existențial care-i separă de poetul autentic de bietul ins trăind „sub vreme”, manuscrisul ei de azi, **Apă timpului**, nefînd decit, nu ne îndoim, întia carte dintr-un șir de cărți.

FLORENTINA VIȘAN

Florentina Vișan, sinologă, este și ea o discretă și o modestă, acurîndu-se mai degrabă de poezia „altora decît de propriile” manuscrise, cel pe care ni l-a încredințat, **Caligrafia Didascalii (Retorica proesirii)** ne-a reamintit, prin cele mai frumoase „chinezării” care îl compun, de poezia lui Daniel Turcea : „Ochiul apei / marea ochiului / amitoare / lacrima ochiului / ochiul și vioară / alita liniste / mă înconjoară / ochiul peștele / și apa gheară / ațtea semne / mă impresoră / de pe umerii săi / zeul hibrid / mă coboară”.

Poeza, de un rafinament de neelucidat pentru un lector neînțit în literatura orientală, impresionează suficient și gustul unui profan european print-o scriitură profanoasă, delictată pînă la friabil, împrevizibilă, prezervînd o zonă de pur mister al existenței : „Caligrafia ferboasă cu trăsături moi / cu linii curbe neîntrerupte / a răzbătut dincolo de foi / dincolo de piele protectoare / În loc de tus un acid corosiv / sub o etichetă înofensivă înșelătoare / Acum fonesc din toate incheleturile / o pitloră cu ierburile înalte / un dumnezit lan de grîu / Sururile de mătase sfîșiate / călmărite sparte mi-atrîna la briu / Zădarnic nimeni n-o să se mai apropie / de un asemenea caligraf / scri-sorile plîngerele anale / poemele mai cu seamă poemele neserise / înăbușite de mîne / se stivuesc în jurul meu vraf după vraf / Plîng strîș și mă rog să vină alt caligraf / care să mă dezgroape care să mă scrie / lacrimile mele împlîntă gauri / negre caracatite în zidurile de hirtie”.

Unele poeme, însoțite de mici note explicative transformă lectura într-o adevărată amînă-tă voluptate : „Om și come îmbinare-n odîhnă / unul altuia mormintul de tînn / Apa și ochiul ochiul izvor / lacrimă-cîntec lacrimă-dor / Femeie sub acoperis smerită pace / în adăpostul pîntecului m-as întoarcă / Și copaci unul lingă altul / unul peste altul / o pădure suprapusă o pădure scară / să sprîjne înaltul / Eu să mă o urenenă / spre locul fără nic / un șar / spre locul pustiu / să intrupez acolo sus pentru voi / hieroglifele lei și an / și hieroglifa lin / și hieroglifa xiu” ; notele explicative : lei (apă și ochi) = lacrimă ; an (femeie sub acoperis) = pace ; lin (doi copaci) = pădure ; xiu (om lingă pom) = a se odîhni.

Toate poemele Florentinei Vișan probează un gust desăvîrșit, o perfecțiune stilistică rară în poezia noastră feminină care o apropie de Grete Tarter, Smaranda Cosmin, Gabriela Crețan, o „cruzime” a observației abia volată de aparatenă amenitate a roșării : „Ște să te apropie / prin proprii-ți renunțare / înspre tine împinge bogățiile sale agonisale / prîșă / de război vinatul / coaja lui de pine / are savoare de festin / ște să te apropie / prefăcîndu-se blind / cușca are zăbrele de aur / lacătul e inima lui rubinele (biculul tie-l încredințează) / te se despăte de blîndurile fastuoase / cu trupul sîngerînd într-o arenă”.

Dacă am fi editor, am fi amina unele poezii nevertbrate din ziua de azi care publică, fără nici o speranță pentru nimeni, carte după carte, și am tipări și cite un manuscris de poezie autentică, acesta, spre un exemplu, pe care-l semnează Florentina Vișan.

Cristian Moraru

Continuare în pag. a 7-a

Resurrecția unui mare poet: Emil Botta

Iată, așadar, primele două din cele cteva exegeze de ample dimensiuni în curs de apariție la diferite edituri bucureștine și care, după toate datele, vor reuși finalmente să demonstreze necesitatea reconsiderării unuia dintre marii noștri poeți, a reevalurării lucide a „celui ce se cuvîne pus, ia locul lui binemeritat, în seria providențială a marilor B din literatura română : Blaga, Bacovia, Barbu”. Am citat această ultimă și deloc exagerată frază din cartea recent apărută a Doina Uricariu, **Apocrif despre Emil Botta** (Cartea Românească, 1983), volum ce-l urmează la scurt timp, excelent (o spun de la bun început) interpretări semnate de tînarul critic Radu Călin Cristea și consacrate aceluiași autor : Emil Botta — despre frontierele inocenței (Ed. Albatros, 1984, seria „Contemporanul nostru”). După edițiile impecabile ale operei poetice întocmite de Aurelia Batali (**Poezii**, Ed. Eminescu, 1979) și Ioana Diaconescu (**Serieri**, 2 vol., Ed. Minerva, 1980) — surprinzătoare eseri și proze fantastice încă așteptîndu-și editorul —, comentariile vaste, capabile să ofere o viziune integratoare asupra unui Operă deloc dispuse să se supună etape succedentă și firească a valorificării unei moșteniri literare care obligă posteritatea critică la o asemenea operațiune. Nu-i vorba, Emil Botta a beneficiat încă de la debutul din **Biletete de papagal** ale lui Argeșiu sau de la cel editorial (**Intuneceat April**, Premiul Fundațiilor Regale, Ed. Fundațiilor Regale pentru Literatură și

Artă, 1937) de atenția insistență a celor mai importante autotități critice ale momentului. Vladimir Streinu Inașu, de departe cel mai doct comentator de poezie din perioada interbelică, vedea în Emil Botta principialul indice al regenerării climatului nostru poetic alături de un Virgil Gheorghiu, într-o perioadă în care majoritatea poezilor țerei se lăsau ușor victimizate de influența lui Barbu, Argeșiu și, într-o măsură mai mică, Blaga. Din referințe înă, tot critica acestei generații este vinovată de punerea în circulație a unei false lecturi care, ulterior, din comoditate sau timiditate față de autoritatea unui Călinescu ori Pompiliu Constantinescu, a făcut o adevărată carieră în critica postbelică. E vorba despre testralitatea superficială a poeziei lui Emil Botta, despre manierismul ușurel și aincertitatea trucață care ar fi, chipurile, proprii acesteia, despre o lipsă de originalitate și o labilitate excesivă de umoare în strînsă legătură cu anumite mutații infructuoase în aria expresiei poetice, despre „rupura” dintre primul și al doilea volum (**Pe-o gură de rai**, Ed. Națională Ch. Mecu, 1943), în sfîrșit, un historicism congenital ce interzicea poetului orice posibilitate de exprimare în afara unui registru autoscopic stereotip furnizat de către actor. Sînt uite aceste preliminări ce încearcă să rezume pe cit posibil sinoptica unei receptări poetice pentru că astfel apar cu atît mai demne de remarcate eforturile celor doi critici de astăzi care încearcă să corecteze o imagine deformată. Îndatorată nepermis de mult unei perspective „tradiționa-

le”. Și, cu atît mai notabile și semnificative sînt cele două demersuri critice, cu cit ele vizează în mod independent, fiecare cu instrumentele pe care le consideră cele mai oportune, repunerea în discuție a unor locuri comune și, implicit, a unui nou statut axiologic al Operei O operă care, eliberată de sub ecranul afumat al clișeeilor, este, cum se vede, pe cale de a dobîndi o nouă strălucire, în realitate punîndu-și în evidență ceea ce Textul nu a ocultat niciodată cu obstinată

Cartea lui Radu Călin Cristea, tînar critic deja cunoscut print-o foietonistică de bună calitate consacrată fenomenului poetic contemporan, ar părea, la prima vedere, îndatorată în exces tematicului bachelardian, posibilă, prin urmare, cunoscutul obiectului făcînd de Jean Starobinsky lui Poullet (v. **Prefața la Metamorfozele cercului**) : repararea prin „identificare” a unui anumit „cogito” poetic comportat riscul unei mențineri a discuției într-un orizont de generalitate dacă psihanaliza elementelor se dezinteresează de nivelul formal. Or, se știe, poezia lui Emil Botta poartă un timbru stilistic aproape imposibil de a fi recuperat integral de discursul critic. Așa cum observă undeva Doina Uricariu, probabil că nu există în întreaga poezie românească foarte multe exemple de opere poetice care să „scape” într-un asemenea grad circumscriserii critice. Din acest punct de vedere, Radu Călin Cristea se achită perfect, în limitele discuției pe care o propune, de suplînirea unei deficiențe principiale a metodei bachelardiene în

definierea specificului stilistic al operei comentate. „Pămîntul”, „Apa”, „Focul”, „Aerul”, primele patru capitole ale eseului său, nu conțin numai schița unei mitologii poetice deduse dintr-o fenomenologie a imaginării poetice „elementar”, ci și imporatante observații asupra unei arte poetice nu tocmai simple de schițat, fie numai în datele ei fundamentale. Instinctiv, fantezistic telurică, de plîdă, recuperată din textul original (și) prin fructificarea unor propoziții ale lui Gilbert Durand, este analizată prin intermediul unei generoase paradigme lexicale ce compune, în interiorul limbajului poetic al lui Emil Botta, o zonă „dură”, „colțuroasă”, chtonică în la nivelul expresiei, „ci și la cel al conținutului și inalienabilă de acea „poetică masculinistă” alt de proprie autorului în cauză. O rară capacitate de a sesiza și pune în lumină ambiguitatea fundamentală a universului poetic analizat, ambivalența și valabilitatea aceluiași proiect de ființare poetică în cele mai antinomice registre, dialogul subteran al tuturor atitudinilor imaginative stă la baza demersului critic al lui Radu Călin Cristea. Din aceeași perspectivă, apa apare, corect, ca spațiu al unui scenariu erotic vorace, de factură poez-macabară, mediu amnolitic și terifiant-extinctiv deopotrivă, materie densă populată de tubite cu membre tentaculare : nu atît element lustral, cît dimițit lichid. Aerul și focul, lumina orbitoare a siderelor aduc poezia lui Emil Botta în pragul unei evaporări a materiei dure ; peisajul jelic se lichidiază și se volatilizează apoi, în special în

Cenaclul "Numele poetului"

SEDINȚA A XXVII-A

În începutul sedinței din 20 aprilie, conducătorul cenaclului, poetul CEZAR IVĂNESCU, anunță că lucrările vor fi conduse de secretarul perpetuu al cenaclului, Mircea Șoncuteanu...

SEDINȚA A XXVIII-A

În sedința din 4 mai a fost reluat dialogul cu poetul Cezar Ivănescu, pe parcursul căruia s-au discutat diverse aspecte legate de creația sa...

mircea șoncuteanu

Poeme ca de o dragoste

- 1. cu mina cu care o mingie am zidit o vîrstă, am achitat plata dămnilui și m-am risipit în poem...

iubire iubită, dar și tu ai felul tău de a privi lucrurile și de a...

4. lasă că eu te iubesc și te și mai și nu ți-a aminte pe ce lume sint dator vindut un eres...

adevărul este că de ce să-ți mai impui capul și cu mine, cînd singură nu te vezi de-afară nestatornică...

6. de-mpătîmirea de ea tot nu m-am vindecat...

și am rămas într-o splendoare de bazalt afund, alund, alund de-afund încît mă întrecem și mai înalt...

8. dinspre clipa aceasta ne-absorbe o centrifugă...

în ceana odinului de tot adînc ori e numai vechia cuvintului cînd pe pontonul de fugă ne dă nume și brînci...

9. la vreun capăt de gînd vom mai esteni între oase...

anul de alut tăcut...

atunci vom fi învins între noi clipa de străinătate ca două emisfere de magdeburg...

ileana - bucovina isbășoiu

Desăvîrșindu-mă

Centurii vagi iau forma gîndului cînd nestăvîlirea singelui în lumina zbuciumată de întineric firii mă desăvîrșește...

Călărind

Un cal peste înădărea zăpezii nechezută lui chemind herghelie și mersul în șo mă saltă în neșire în ritmul celest al orei...

larnă interioară

alunecînd pe suprafața rece a proprii singurătăți am pîșit pe teritoriul pîzit de imensele animale de zăpeză...

Nufăr

Petale străvezii în lumină poir delicat suspînd peste apa albastră a lumii plutește o stea murmurînd...

Chipul lumii

Vazul sergentului și forma lumii îi năvăliră asprimile și imbecitatea dar chipul ei era oval și alb...

Poem de dragoste

stîla culoare ai pus iubite în seara plină a lumii că simțea că simțea o cură învîlbăcită peste trupul-mi fierbinte...

Desen și poezie

Ce știm despre Maria Uca Iov? Cenaclul "Numele poetului" s-a oferit spațiul...

acestui unic sens: „asta-mi este toată arta / tot cu mine să o port / ca pe un vîrtej..."

„Sunt singur, vîd lumina și-am să mor” — unul din versurile absolute-n frumusețe din literatura română...

vivi anghel

Chip întors Se făcea că deasupra mea cade un munte întunecat cu păduri cu cer cu tot...

Lupta

În fiecare seară se luptă un cal cu un om și apoi calul ia chip de om și omul chip de cal...

Vis de toamnă împărțit la doi

Într-o toamnă ca un zeu bătrîn. Mă așez pe scaunul Pitei îmbrăcat în pielea înșelătoare a șarpelui și împart la doi...

Dacă

Aș fi putut să te opresc cu un singur gest și ai putut să te opresc din această plecare liberă în felul următor...

Hero

corin bianu

- Un semn Peste piscul chemărilor Nu mai răzbea nimic Precum peste munții foarte înalți Nu poate zbura nici o pasăre Din lipsă de aer...

Netăgăduite dovezi

Cînd pe deasupra lumii planează un nor, În viața mea năvălesc Inundații imunde...

Nestins nesaț

Cu forță gravitațională, Ca o constelație mă atrăgeai, Fără puțință de împotrivire...

Desen și poezie

simboluri, embleme, alegorii, tot soiul de alte reprezentări, într-o mișcare continuă, încearcă să acopere cu trupul lor fiecare colț al tabloului...

Cenaclul «Dacia Feniks»

PRIMA INTILNIRE

Vrem să arătăm că tinerii scriitori români sunt un om care gândește drept și scrie, că scrie înțelegând și simțind, că scrie pentru armonie, să excludem orice dihotomie. Aceste idei au fost discutate în cadrul întâlnirii de la Cluj, la care au participat: Ion Gheorghe, Ștefan Bratosin și Lucian Strochi. Ștefan Bratosin a prezentat un poem intitulat «Dacia Feniks» pe care l-a condus. Tot atunci a dezvoltat celor prezenți speranțele lui legate de acest cenaclu deschis tuturor tinerilor talentați din întreaga țară. «Ne vom vedea rar, la două săptămâni, în rest, stăm la muncă noastră unde avem interesul. Poetul are dreptul să facă ce vrea și să scrie despre ce vede». A lăsat, apoi, trei dintre poezii cenaclului să facă această măturătură în care se reflectă lucrurile lui nu au fost urmate de scrierile lui, ci de o cumințenie și ordonate, ci de o dezbateri elevată asupra stării poetice.

Despre poezia lui Ștefan Bratosin s-a afirmat că este o traducere perpetuă de la concret la abstract, de la banal la aforistic, susținută de o mobilitate expresivă în deosebire de ceea ce s-a văzut, unde izbânda subtilității gândirii. Părea să fie o subscrisă și Cristiana Hâncu. În plus, ea identifică în aceste analogii mnemonice o precizie suprapusă de bună calitate. Poetul rezerve și-a exprimat Marius Stăniță și Ion Măzrău primul vorbind despre anumite lungimi celălalt despre o conștientizare a stării poetice.

Conștientizarea, după ce și-a citit versurile, și le-a «aparat ca o leucă», declarând că nu se teme de critică. Care nu s-au lăsat așteptate. «Versuri minunate de o raritate destul de rară, de expresii prozaitice» (Carmen Focșal). «Măsoare deșueta își permite lucruri comune, dar nu le ridică din comun» (Daniela Simionescu). «Nu au lipsit însă opiniile favorabile, ca de pildă, aceasta: «poezie de surdă, stare de ataraxie a elementelor».

Deși valoarea versurilor poetice a fost controversată, poezia lui Ștefan Bratosin a plăcut tuturor celor ce s-au rostit despre ea. Criticul Constantin Stăniță a explicat astfel această unanimitate: «Valoarea poetică vine din ideea, care, între materialele lingvistice, la care se adaugă muzicalitatea versurilor. De aceea place și celor cu gusturi moderniste și unora mai tradiționali. Nu mă aștept să fie o poezie de un anume sarcasm îndurerat. Binecunoscut, nu a atins expresia perfectă».

Înainte ca Radu Drăgel să înceale seara, citind din volumul său de versuri recent apărut, poetul Ion Gheorghe a ținut să mai facă această măturătură de credință: «Avem o generație de poezii tineri cu totul excepțională. Prin urmare, scriitorii tineri din cauza suspiciunilor, mă simt obligat să apar cu toată experiența mea generației aceasta căreia nu i se poate reproșa nimic».

A DOUA INTILNIRE

Cenaclul «Dacia Feniks», și-a început a doua ședință prin lecturarea unui fragment din «Dacia preistorică» a lui Nicolae Desușianu. S-a petrecut astfel un moment de înălțare cinstire a istoriei noastre, primit cu dragoste și interes de numeroșii oameni tineri din sală, după cum au ținut să aprecieze aproape toți cei ce s-au rostit în acea seară.

Apoi, conducătorul cenaclului l-a prezentat cu generozitate pe Alexandra Răzvan Tambu. Autorul, s-a spus, după citirea versurilor, vine în poezie cu destulă nonșalanță, dar cu o scriitură plină de interes, ceea ce nu stă rău tinerilor săi. Dar Mario Lupșanu a arătat, cu argumente de luat în seamă, că starea de euforie a lui Tambu depășește cu mult actualitatea și valoarea poetică. Lămură la puștii, banii este contestat și de Daniela Simionescu, intrigată totodată și de prea multele eozuri din unii poezii la modă. S-au exprimat însă și opinii pozitive. În acest sens, cele mai auzite au fost și apreciațiile poezii au fost cele numite «Copilărie» și «Puțin despre Labiș».

În a doua parte a ședinței a citit poetul Lucian Strochi. Cele două cicluri de poezii citite — s-a apreciat — «Cuvântul cuvânt» și «Imposibilă dragă» sînt destul de deosebite prin aceeași simțire prin expresie, și totuși ele păstrează în comun un anumit caracter, o resonanță proprie. Poet, depășea semnificativ, și-a început seria ședințelor cu o poezie de concuperență de poezie și — în ultimul timp — doi editori, astfel că poezia sa va putea fi citită în sfârșit și în volum. Numărul celor ce au vorbit să spună ceva despre poezia lui Ștefan Bratosin, a fost impresionant. Poetul Ștefan Bratosin, Gabriel Cheroiu, Cezar Bănoacă, Marius Stăniță au subliniat trăsăturile timpului, satul paralizat, maelstromul versurilor. Nu întîmplător un muzician, Alexandra Stoicaru, își dorea să poată crea o lume sonoră de o puritate asemănătoare cu poezia lui Lucian Strochi.

Lăudând poezia aurită, conducătorul cenaclului «Dacia Feniks», poetul Ion Gheorghe, a conchis: «Problema încrederei în poezia tineră este o idee» și capacitatea unei de a înțelegi cuvântul și de a dovedi că e demn de a fi timpului».

A TREIA INTILNIRE

Cum s-a anunțat de la început, «Dacia Feniks», cenaclu deschis tuturor poezilor și iubitorilor de frumusețe și de armonie, și-a început seria ședințelor cu o poezie în țară. Prima manifestare de acest fel a avut loc în Maramureș, la Teuș, inițiat de apunerea că vor fi dezbătute versurile poetilor Ion și Petru Dunca și Maria Ștefana dar între timp s-a mai fost programat poetul Ion Pop, pe muntele Cîrligăra, unde a avut loc această extraordinară întâlnire, au mai cerut să recite Căpitan Cosoi și Petru Licari. Un adevărat asalt al poeziei maramureșene a căror comandă a fost încredințată de poetul Ion Gheorghe criticului Laureniu Ulici.

Prima parte a decurs sub amănunțita îndrumare a lui Ion Pop, ceea ce a făcut să izbucnească deodată zeci de umbre multicolore. Într-un moment de căldură a putut spune: «Dacia Feniks este o urubire!». Apoi s-a mai spus că poezia este o urubire la adresa celor ce au citit și a organizatorilor. Ion Zubacu, Arma Olos, Ion Bogdan Cristiana Hâncu, Ion Marin au încercat să identifice trăsăturile ce individualizează poezia celor care au citit.

Despre Petru Dunca s-a spus că scrie o poezie de idei, că este un conceptual, dar că, în acest timp, «ce de atînce mitologizant». Și acest lucru se întîmplă deoarece, în Maramureș, arta și viața nu se pot despărți. După cum o dovedește și semnificativă continuitate poetică tată-fiu. Versurile bătrînilor sînt în Ion Dunca, scrie într-un cântec de război, au cerca de bășad, lucru reștit și numai din simpla înșirare a rîndurilor: «Cumpăna adînc se pleacă», «Privesc la timpul care se tot duce», «Săracă lumea», «A țigări semănătorii».

Poezia Mariei Ștefana pare explozia unei «păsărilor optre mult timp să cînte». Eînd o stare de nelibneală asumată cu luciditate. Versul «scriu și rid» (evident, amar) i se pare cuiva un fel de pivot al poeziei sale. Ion Pop scrie o poezie de tranziție cu o anume surdă. Ironismul lui nu ajunge niciodată la sarcasm. Eînd învâluit de marea sa sensibilitate.

S-a raportat, apoi, critică, și la cele citite și la cele spuse, Laureniu Ulici. Dar, a ținut criticul să adauge, «există semne de poezie în aproape tot ce s-a citit». De excepție — poezia Mariei Ștefana și a lui Petru Dunca. După care Laureniu Ulici a caracterizat climatul cenaclului «Dacia Feniks», în acești termeni: «E bine că există un cenaclu în care oamenii să se poată privi în ochi. Și în care nu există prejudecăți. Opțiunea poetului să fie opțiunea poetului. Pentru acest lucru, vă felicit de pe acum».

«Tot ce a spus criticul, mai ales de rău, a conchuzionat poetul Ion Gheorghe, trebuie crezut și verificat, să-l contrazicem prin munca și arta noastră».

Ziaua dedicată poeziei pe muntele Cîrligăra de îngă Teuș, a continuat prin acordurile melodierelor menestrel Ștefan Hrușcă și Ion Zubacu.

Ion Marin

De poți să ai culoare, dă-mi sărutul. De vrei să ai lumină, lasă-mi plîsul. Iubito, de vei vrea întregul, împarte-mă cu tine și nu lăsa, dar, Timpul să-mi dea ce n-am în mine. De vrei să cugeti ziua, nu te-mbrăca cu noapte. De poți să-ți vrei iubirea, pleacă, dă-mi surusul și-oi face plîsul umbră sărutul, început.

gabriel cheroiu

Iluzia de ou

Oul curmot în jumătăți surori
printru arzuful ferecat în sine,
cubremurat de fulgere străine
își uită rostul pînă la zori.

Nimic nu-l va aduce înapoi
în somnul rănit pe dinădără,
lăuntru i se tulbură de liară
ca mîduva uscatului otol.

Doar pleoapele, nchizindu-se din nou,
dau echilului iluzia de ou.

Neputință

Netemător de fum și lornă,
Bătrînul Cerb, o boncănire
sătul, se prefără subțire
prin crucea ochiului în armă.

Înolbăstrită de zăpezi,
o satului închisă pleoapă
în umbra urmei iznăse
să beie ciutele cu țez.

Lingă prisocă i-au ofrit
șederea dedesubt de stele,
dar drumul Cerbului spre ele —
cu neputință de urmat.

Mai trist

celui ce-a fost mut ca o lebădă

Mai trist decît toți e copacul flăcău
cu mijlocul strîns în cămășă de zale,
înel prin înel, strecurîndu-se moale,
ștrivîră inelele trupului său.

Iar ce i-a rămas, de mistreț călcătură
ori urmă de ied, a adus prin străini
ca a putut aduna-n rădăcină.

Dar l-au îngropat cu genunchii la gură.

Copilărie

Vecia scrisă crengii în triunghi
dintru zăpezi rășinile invie,
iar lacrima prelinsă peste trunchi
păstrează umbra ta, copilărie.

precum din chihlimbare străvezii
veșmintul gizei pururea străbate
prin picla amintirilor băzii
și peste dinso dîncolo de moarte.

Podoaubele atît sint de prise
pe cetinile frînte-n rădăcină,
ceci din pădure-i smuls cel mai fîlos
dintre copocii umezi de lumină.

Din puilul crud atîtea lacrimi curg
cîte orășul zăvorit în sare,

cornelia tamaian

Amurg

Te aștept și alte gânduri nu mai pot începe.
Ochiurile vrăjii au descins.
De s-aprind stătuile în urma mea,
rămîn legată de fiecare stea.
E luma chipul unei fete ce s-o stins.

Acum,
sînt mai aproape cuvintele tale
ca înima, ce urî răstîmpul să-l mai bată.
Speranțele-s unice, viclene certitudini,
comori vinovate ca-n vis vicisitudini,
Bolta nu obosește în mîngîierea de fată.

Nu ții,
prin tine pămîntul mă dăruie lumii.
Bucuria fără vîrstă o vești cîștigăte
năvalnic precum iluzia ve răsună în pas.
Cuprînd un vis al mării, cînd trece prin orăș,
dar surd e întinericul în singurătate.

Tirizi sînt
amintirile mute ale valului spart.
A rămas nisipul de vînt nedesleptat.

Neant

Săgeți ofînd poposesc uneori
parcă bolta s-o spart
iar din ciaburi,
neguri triste, zburătoare
rotăcesc spre a ține în loc
balanța crugului celest.
Cocorilor lungi
le s mîșcă însemnitatea
ca la început,
cînd ferecat în beznă
nimic nu era silît
să urmeze.

De pescăruși
s-azice că se nasc din ape.

Stîncă, asemeni unui pod
a semănat-o marea
să dureze un castel
din greul valurilor rod,
un jef statornic năruiri:
De s-aprind stătuile în urma mea,
rămîn legată de fiecare stea.
E luma chipul unei fete ce s-o stins.

Marea de-ar dărui cerului
adîncimile-i pline
în cer ne-am pierde,
în mare niciodată,
un singur albastru
lumii ar da roată
și ar veghea un cearcîn
la margine de veacuri.

Gazel

Nedescîrnat e chipul
meu
ca inorogul de un
paralelu.

Cînd ochii hămășii
să fure gîndul meu
îmi bijibiie pe față
cu simulat tupeu.

Se alungă în parimii
eu după eu,
ca un ineputabil
și generos proteu.

Cînd ochiul mi se
aprește
pe surdul gineceu
se mistuie revolta
unei rebel ateu.

Un spirit se ascunde
profund în risul meu
oricine căutîndu-l
dar eșuînd mereu.
Tăcut mă veghează
cu pas mărut, plebeu,
Iacum de intervale,
darnic de eliteu.

Deprins e buzduganul
cu poarta unui zmeu,
să mă ghicesc pe mine
e lucrul cel mai greu.

Oglînză suprapuse
învoc pe Galiieu,
îmbesc îrațiunea
ca însuși chipul meu
pe care scrie în tîhnă
Timpul — un panseu.

incit cei rupți în zori pină-n omurg
se răzvrătesc și-n somn cu disperare.

Cînd aplecată-i cumpăna-ntre ani
și cad din ramuri hamuri de beteală
sin: ozvirîții în drum acei brădoni
ștrivîră de dor și măcinați de boală.

Rămîn pe culmi nememicii frățini
cu umeri-n povară de ninsoare;
deasupra-le, doar brazii cei bătrîni
tremură-n suflet oama viitoare.

Despre cal

Calul văzut de la coadă la cap
e-acelasi frumos animal
pe care în hamuri l-am ferecat,
e calul,
e calul,
e CAL.

Dar semnul ca nume ce i s-a dat
în apa oglinzii ciît
azvirle-n genunii călărețului din și
și piere-n pustiu.

Hublou

Se scuturată crengile departe
de singele întiului apus,
doar vîntul de s-ar inturna de sus
ar mirosi suav a frunze moarte.

Ce iamă s-a lăsat, ce gol tablou,
culorile-au intrat în zid prin pinză,
doar rama pare că privește, însă
c-un ochi de orb, cejos ca un hublou.

lucian strochi

Însemnare

Vine cuvîntul cuvînt și-mi spune
„dă-ți jos armura te de aer”
întîlge apoda în pămînt poate-o să
răsără ceva un trandafir un suspin
risipește-ți calul treci pe sub potcoavă
apoi vino la mine să te însemn
pentru vîna știută pentru cea neștiută
pentru cea nicînd răpîntă”
„vino să te însemn cu o vîna cu
o floare de trandafir sau mai aprig
cu o literă incinsă să te masor”
vine cuvîntul cuvînt și-mi spune
„dă-ți jos făptura te de aer
întîlge ochiul în ogîndă poate-o să
răsără ceva un trandafir un suspin
risipește-ți trupul treci pe sub claviculă
singurul os răscîlcut
și apoi vino să te însemn
să te risipeșc
vino și fii vîna mea
vino și fii risipita mea vîna”

Audia

Cineva a frămîntat voar de clopot
în dungă lăvit
cineva a momeș limba clopotului
(și ea s-a smuls și s-a ascuns în pămînt
din singele ei încheșat se prășea greierii)
cineva a pus coșai să danseze pe sirme
de tensiune înaltă
cineva o muls a cerului vacă
cineva a mingîiat un copac
cineva o vorbit dintr-o gutuie
cineva a murit fără să-știe cineva
cineva o născut un cîntec
cineva o îngropat o speranță
cineva o trecut o apă
cineva o tăiat o potecă
cineva o lipit o țarăș
cineva a visat o casă
cineva a lipit un sat
cineva trage într-o pasăre
adormită în aer

Păianjen de lumină

„O, lumea e o albă pinză
și umbra ei rărită e poemul”

Pescuit

Acest riu nu este decît scheletul
unui pește enorm
străbătut de miliarde de pești mai mărunți
pină cînd carnea sa devine străvezie
acest picior de pod este osul amar
al peștelui enorm

această undiță este nervul meu absolut
infailibila momeală a peștilor mai mărunți
„mușcați
mușcați din mine pină cînd voi deveni și eu
străveziu”
acest am nu este decît scheletul unui riu

Mirosul ei pătrunzător de ambră
de mușcată de piatră de cuțit
de umbră arsă de pămînt
de umbră de plop de lună
de zbor de pasăre
persistă citeva zile
înainte de venirea ei.

ștefan bratosin

Cercul lui Diegesis

(FRAGMENTE)

1.
„Dar pe cînd căutam să intru în cerc
cum intră acul în disc trădîndu-l pe Bach
am văzut cum memoria stătea la poartă
zeilor
obosită de atîtea cărămizi cite făcuse
lacrimile mameilor

ai căror băieți pleaseră la oaste
era o nepotrivire a semnelor cu chip de om
din care se deslînșise Cuvîntul
și stătea un oraș peste alt oraș,
perechi de îndrăgostiți treceau și mai sus
și mai jos

cugetînd la fel dar dărîndu-și alte flori
și întemeind întîlniri la alte ore fixe
acolo unde gasele se pierdeau printre
măștini

2.
bălițele treceau călare pe sălcii
și mirosul de imă din hainele lui Pistis
suna ca o balustradă la scările unui bloc de
provincie

3.
Căci tatăl lui Pistis a plecat
într-o zi cu oamenii și cu femeia lui din oraș
și a străpuns cu un ac și cu soacră
cerul la orizont
apoi a tras de capetele întîmplărilor fericite
pină s-a făcut cort peste creștea capului lui
aici a început sărutul să devină ceva rușinos
și timid ca un copil nevinovat
ca să stea în picioare în mijlocul unei seri
în semn mare de piatră de fiu
fiul purta în ochi lucire de lamă de cuțit
deasupra pietrei seci gînditoare la
angelica întîlnire de la ulciural aruncat
în cea mai adîncă prăpăstie a deșertului
care mă bintuie ca o furtună la miezul
noptii
tulburînd felinarele publice din somnul meritat
după o zi de odihnă
în timp ce creierul mingieie răbdarea pe
coapsă
și după ce declară ca de bună voie și
nesilit de nimeni
vine să locuiască în Roș
trece pe sub tunelul de flori ca să i se cînte
la mulți ani

dar Cuvîntul se mai aprinde uneori
și scînteie căzute ard mîinștea în jurul
orașului
atunci Pyr mătură din toate inimile
gunoaiele care se string fără vrere în ograda
fiecărui țaran gospodar
ca la trecerea existenței pe cercul lui
Diegesis

să nu se întîmple greutăți și răniri
iar eu în bocanci să nu în buturugi
peste care au trecut chingile veacurilor
să nu fie isplîit Lithos să fie chip
cău au învînat cu sentimente pe Porneia
și-a existat Har cu păduri și peșteri

într-un s-au zăbătut temelia și acoperișul
odăii în care Eros stătea ca să-l bată
ca pe o plajă soarele și valurile
despre care credea că sint călătorile lui
dar acoperișul s-a făcut temelia și temelia
plină de umezeală și mușchi a stat pe
culmile zidurilor
fiul tatălui lui Pistis în cercul lui Diegesis
a înșelat și s-a născut din flori
teama și fugo două gemene
în care-și-a frînt zborul o rață săbatică
acolo tîlcuirea ființei mele pe limba voastră
a fost ca a întoarcere de la piață cu coșul
plin
de fructe din care mama făcea licori pentru
tata

3.
Toate fructele ascund în ele un mormint
și fiecare mormint e ca o casă plină de copii
ara însă n cercul lui Diegesis
o, casă de care stătea rezemată totdeauna
o scară
pe acolo coborau toate visele în mintea
trîntită ca o turtă țărănească pe piatră
înainte să fie frîntă de miinile plugurilor
ostenit

undelemnul căzut printre frămînturi
nu putea să mai fie spălat rămîind ca o
pată

și rînd țiorile începeau iarna să țipe
Proseuhoma își aducea acolo prizonierii
în timp ce zeii pămîntului se furisau printre
rădăcini

să vadă cum mi se zbate singele în inimă
ca o limbă de clopot
și orașul mă traversează intrigos ca o fată
bătrînă

nu mai incapa nici o îndoială că Peripatos
își face coliere din trupuri
și toate ierburile din jurul stădoanelor pe
care aleargă memoria
ascund un mormint și o înșelare exilată în
carne și oase

cînd se făcea noapte și oboseala fugărea o
foame cumpilă
prin fiecare celulă a ființei
veneau fetele de la oraș împreună cu
muncitorii de la combinat
și-și întîlneau preocupările sub o piatră
ca un ochi de apă
întrebarea s-a coborît ca a ciutură răsco-
lindu-l pe Adama
cu sentimente de amor și propunere de
zăbovire în veac
dar a trebuit înșelare pe înșelare să călă-
rească o tinerete

și iubirea dintii să ucidă pe Eros în patul
primei iubite pe a vreme ceoșasă
cînd în curtea bisericii stătea spinzurat un
nebul

atunci cu troznat căzu rațiunea
rădăcinile rămîind în pămînt și crengile
daborite

4.
ca o barbă incurcată pe obrazul terei
despărțite cutreierau ființa ca un soroc
femeiesc

5.
și s-a lovit cercul de cărămizile unui zid de
cetate
apoi a căzut într-o mlaștină ca o roată de
car
au fost biciuții caii și vîzînd lucrul acesta
mama a vrut să fiu fată
dar cu tot darul moașelor am rămas băiat
și mama m-a iubit
seară de seară abunul ieșea din pieptul lui
tata

6.
umezea tavanul spre necozul mamei
care vedea cum se mucăgăiesc pereții
cînd se deschidea fereastra cunoștințele pe
care Ezerăgnego
le văzuse cîndva în depărtare
amintînd că necunoștința stă ca un orb la
colț
și cere de milă celor care intră în băcănă
din cărămida înverzită de ploile interminabile
de provincie

Scrisoare Siciliei

Urmare din pag. 1

pe scriitorul timișorean Ion Marin Almăjan, care a tipărit, la Timișoara, antologia poeziei siciliene mijlocind acest schimb cultural de importanță între scriitorii români și ai lumii.

Cele câteva comunicări înunite, cu prilejul acestui congres, de E. Boeriu, Mihai Ungheanu, Ion Marin Almăjan, profesorul timișorean aflat la Universitatea din Padova, Ion Neță, precum și cea a subsemnatului, plus lecturile din poezia proprie a tuturor poezilor români prezenți începând cu cele ale bine primite ale Anei Blănduțiu, E. Boeriu, Alexandru Capraru, Adrian Popescu, Alexandru Andrițoiu, Eugen Dorcescu, Florica Bălteanu, italiană, a tuturor celor prezenți, plus lecturile actorilor sicilieni din poezia românească în general, până la aceea a lui Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Adrian Păunescu, Ion Ghese și alții în fața unei arhipele, apoi expoziția de desene a pictorului român Nebolisa Rosici, deschisă la Mazaara, primum și interes; acestea toate ne îngăduie să socotim prezența poeziei românești la acest congres internațional ca un eveniment fericit.

Referințele altor poezii în opinia exprimată ne aduc în amintire poezia noastră, cu elogii sau pasionate controverse între aprofundarea Logosului intrupat în istorie și făcut ca prezența românească să fie calitativ la cotele de vîrf ale întinării.

Ceea ce se are în amintiri aici este în primul rând interes în lume față de poezia. State sau provincii mai sărace, cum iată este această Sicilia, cum este Macedonia Iugoslaviei, ce anual finanțează un festival internațional de poezie la Struga, sau Belgia, știu că poezia este sufletul unei națiuni și că în primul rând poezii pot aduce țării imense beneficii spirituale și culturale, iar un curs fericit moral și spiritual limbii aceluia popor intru creșterea valorilor naționale și cunoașterea lor în lume.

După comunicarea ce am ținut-o la acest congres, m-am așezat să scriu și stau de vorbă cu aproape toți participanții la întâlnire asupra poeziei, asupra sensului datoriilor Logosului mărturisit de poezii întru păstrarea ființei unei națiuni.

Ce nevoare are Italia, care a dat pe Dante și Michelangelo lumii, ca să pronunț numai două nume dintre zece și sute, să mai investească atât de mult în cultivarea poeziei, să ar putea cineva întreba. Dar se știe că valorile trecătoare trebuie reactualizate, că există numai dacă naști, crești și afirmi ca popor permanent valori noi. Știu că cei aproape o sută de poezii italiani, sicilieni ce au luat contact cu gândurile noastre, ale poezilor străini din alte mări spirituale ale lumii, s-au fericit, au devenit mai bogăți și mai frumoși, ei ne-au dat o bucată generoasă de pine și un pahar de vin sicilian curat, primind în schimb din aurul sufletului nostru. Ei au meditat cu aur pe marele istoric englez Michael Grant și pe E. Boeriu, dar aceluia au transmis, la rândul lor, aurul sufletului italian prin sufletul lor în țările din care vin.

Sicilia cea generoasă, Sicilia care l-a adus pe Pindar cu corabia din Elada, de la Delfi și o cînte, și Pindar a venit cu aproape două milenii în urmă, și a venit să cînte Sicilia; Pindar, din Patria lui, pentru că arhontele unei cetăți a trimis după el chemare pe chefulina lui și poetul a venit și a cîntat Sicilia, iar Sicilia se ferește că este cuprinsă în poezia altor limbi de acum două milenii și jumătate. Și de atunci a rămas obicei bun și sfînt de a-l chema pe poezii să vină să vadă Sicilia, trimetru, „noi citadinii onestii”, cum fmi spunea un sicilian ce m-a chemat după ce am vorbit la congres în casa lui extrem de modestă, dar curată și sfîntă, trimit din dragostea lor chemare, pe poezia lor, să vină poezii din țări departate să cînte Sicilia pentru că versul lor rămîne peste veacuri.

Pentru că poezii scriu în sufletul lor chipul neamului aceluia și acel chip se topește în graiul și ființa lor și cit vor fi acei poezii în neamul lor, pe versul și în versuri se va scrie în biografia lor în anul luna cutare poezii a fost în casa țării, în Sicilia, la congresul acela unde a rostit poemul cutare și a spus aceste gânduri adevărate.

Căci sînt ineditelnicii care nu trec prin suflet

ce nu trebuie traduse pe limba sufletului și impresia pe stîr, dar poezii trebuie să traducă, spune Blaga, permanent în limba română, limba sufletului, a inimii, graiul adevărat al ființei interioare.

Ferice de tine, Sicilie, că te-ai învruit cu atita din sufletul nostru, că ne-ai învruit cu lacrima bunătații tale latine.

Ne-ai primit pe noi, frații tăi, așa cum l-ai primit pe Bălcescu să-și afle odihna printre osieretele țării tale, pe-ai primit ca pe frații tăi cei buni.

Primeste, iubiri meu frate scump, poet și om ce ești, Rolando Certi, această scrisoare ce ți-o trimiț prin revista *Lucafaurul*, și spune-i și lui Salvatore Giubilo și primarului Nicola Vella și tuturor poezilor de la Mazaara del Valle din Sicilia, din scumpa noastră țară latină, Italia.

Cit de mult vă învruit, scriitorii și poezii famelicele tale și fîșierilor clăditorii la miza cărora ne-ai dus în ceasul secolului al nouăzecelea, în vechia matcă de păstră a catedralei, ce a văzut ai suferit ca voi, de o viață de ani de la Rogerius apocand, venit și la miază ziua națională încoace, și-a arătat, mătășita de vînturile acelea fîșierilor ce erodează și părăsesc și aceluia în zădărnici cîștiguri aceste arhitecturi ale naturii ce se zăvesc palmei Siciliei, arătați ochii peste ochi deveniți graiului secular și prinși în colimă această clădire veșnică ce călătoriează verdele pămîntului pentru că, spusese profesorului Ignazio Dougo de la Bari, cit de mult îl iubesc pentru că el și-a adus țării mele, îndurată, prin conștientizarea și înfrățirea, cu tot așa de înfrățirea mea Siciliei, sfîrșite prin lacrimi de bucurie și adevărată bucurie, lui Oliver Friggioli din Mazaara scuză și lui Lucio Zinna și soției sale Ignazia Butta, ce m-au îmbrățișat după *Mama Roma*, familia de editori din Florența înfrățită, pentru poezia română, istoricul englez Michael Grant ce locuiește lângă Florența acum, cu care am avut o convorbire ce a apărut în presa noastră deja. Minunatele profesore Ida Rappalosa del Tardano, președinta Societății Clusade din Palermo, Fotelul Angelo Pendola, profesor și colaborator ce ne-au condus prin grădina interioară ale orașului, tuturor ai căror nume nu pot pot scrie aici, profesorii arabi și arabi și arabi ce mi-a elogiat curajul, a țării de, iubit frate Rolando, lacrimile tale de cămășă ce ne-au îmbrățișat în zori și în seară și-au dat ne-am desprins pentru o vreme din de ani, cum am spus, pentru că între poezii și descoperire pentru totdeauna nu este cu putință. Ce înțelegerea de aur în mozaic *Mama Roma* ce înfrățită din absida bazilicii de la Cefalù a Faccaracaru-lui în priviri, pălășesc Sicilia spre Roma asupra căreia voi reveni.

1984, iunie 3, București

CONFABULE

Cind nu te mai văd
cînd te simț
cînd nu mai există
cînd pleci
cînd mă miș
cînd lasi totul în urmă
cînd mă părăsesc
cînd ne despărțim
și cînd mori
abia atunci aici nu mai pînă cum ară
și aici nu mai sunt.

Julian Neacsu

O contradicție generatoare

Urmare din pag. 1

Suzy, ființă inteligentă, dar care nu vrea să stea de drojdia lucrurilor, Vintuță, vorbitor de comedii, care își selectează intuițiile de psiholog doar în funcție de potențialul lui comic — iată-i pe cițiva dintre reprezentanții acestei categorii. Printre cei care nu caută semnificații se numără și figurile deosebite ale comediografulor, precum și aparițiile unor instrumente ale momentului politic, ale căror abuzuri, combinate cu o vâdită incapacitate de a depăși nivelul execuției mecanice, li transformă în marionete malice.

Într-o postură opusă se află grupul restrîns al celor care gîndesc speculativ, încredinș că aște care sînt mecanismele și impulsurile inițiale ale întîmplărilor. Ideile rostite de cei care li formează sînt înrudite printr-un aer de familie, detectabile în precedentele ale lui Marin Preda. Ele nu au un caracter sistematic, nu se poate spune că se cristalizează, în cele din urmă, în câteva propoziții fundamentale. Unitară și constantă este însă o anumite tensiune inedită a interogației asupra destinițiilor intelectuale și, prin urmare, metonimice de înlocuiește ideea de om prin ceea ce de om reflexiv, asupra condițiilor umane în genere. De predizat că Marin Preda se referă (direct sau mediat) la condiția intelectualului, extrapolînd-o pe aceea a scriitorului, adesea în moduri desul de străvezii. Vintuță și, în special, Marin Preda, Victor Petrin, precum și celelalte două problematizatoare ale romanului, reflectează în legătură cu o multitudine de aspecte umane. Iși pun întrebări de intelectual, au tendința camușiană de a se pronunța în legătură cu dilemele epocii. Multe idei sînt pătrunzătoare, fascinante, unele dar nu lipsesc nici năvălțiile și nici teribilismele. Memorabile sînt mai ales observațiile și speculațiile pe teme de sociologie, psihologie și politologie, domenii în legătură cu care prozatorul nu are întotdeauna intuiții profunde. Speculațiile ce sînt de filozofie și de estetică se află, în general, la un nivel elementar, suferind adesea de simplism. Ele exprimă însă vigoarea unui spirit ironic, care contestă și zeflemisește cu sinceritate, din instinct, întrevăzînd doar, din cînd în cînd, că adevărata adevărata nu are riguroasă și obiectivitatea unui filosof. Intuițiile sale sînt profundiste și subiective.

Începînd cu prima versiune a romanului *Risipitorii*, Marin Preda a optat tot mai vizibil pentru personaje reflexive, speculative chiar, aflate pe drumul lung dintre ironia genuină și gîndirea modelată de cultura literară. Apogeei acestei optime se află în *Cel mai iubit dinșie părinteni*, carte aflată la antipodul *Mormenților* și încheind în mod simetric opera. Tesitura sa estetică are o desigur, înclinație înclinație în scrierile de ficțiune ale lui Marin Preda, Victor Petrin, precum și celelalte două problematizatoare ale romanului, reflectează în legătură cu o multitudine de aspecte umane. Iși pun întrebări de intelectual, au tendința camușiană de a se pronunța în legătură cu dilemele epocii. Multe idei sînt pătrunzătoare, fascinante, unele dar nu lipsesc nici năvălțiile și nici teribilismele. Memorabile sînt mai ales observațiile și speculațiile pe teme de sociologie, psihologie și politologie, domenii în legătură cu care prozatorul nu are întotdeauna intuiții profunde. Speculațiile ce sînt de filozofie și de estetică se află, în general, la un nivel elementar, suferind adesea de simplism. Ele exprimă însă vigoarea unui spirit ironic, care contestă și zeflemisește cu sinceritate, din instinct, întrevăzînd doar, din cînd în cînd, că adevărata adevărata nu are riguroasă și obiectivitatea unui filosof. Intuițiile sale sînt profundiste și subiective.

În numeroase cazuri de diminuare ironică aplicată la literatură personaje din *Cel mai iubit dintre pămînteni* manifestă cunoscuta incoerență din imposibilitatea înținerii și Viața ca o pradă. Profund și captivant este un antisimplism rar întâlnit în proza românească, înținat de o constantă trufie, în care se amestecă ignoranță, aplomb de neofit, inteligență de autodidact și, mai ales, reziduuri subconștiente de

REMOMORĂRI

Fișe de roman (IV)

U o călătorie din zona în care am explorat: așezarea calilor.

Pe la mijlocul lui martie totul întreaga întru starea furtivă, o schimbare parțială. Se face curățenie generală în curți și grădini, se schimbă arhitectura și se schimbă arhitectura. Unii arhitecți erau veniți cu grădini, se schimbă arhitectura și se schimbă arhitectura. Unii arhitecți erau veniți cu grădini, se schimbă arhitectura și se schimbă arhitectura.

Un episod cu caracter de... de ce să-l spun, că o mare parte de curți, în preajma unui revărsit din amănunțit, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit, în seriosă întru la revoluție, fără nici o obligație, familia la fel de serioasă. Informații telefonice la mormintul... Prințesa vrea să scrie tabloul, dar nu știu, stabilite ora și așezare, după puțină vreme, componența participativilor voluntari, în două momente, în care s-au găsit

